Leto LXIX Štev. 120 a V Ljubljani, v četrtek, 22. maja 1941 Poštnina plačana v gotovini Cena 2 din - Prezzo L 0.60

Naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružn.: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

SLOVENEC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Abbonamenti: Mese Din 30; Estero, mese Din 50; Edizione domenica, anno Din 96; Estero Din 120. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiali: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

Izključno zastopstvo za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima l'Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Unica rappresentante per le inserzioni dal Regno d'Italia e dall'estero è l'Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Navdušene ovacije Vojvodi Spoletskemu v Speziji

Manifestacije Savojski Hiši, Duceju in zvezi med obema jadranskima narodoma

Spezia, 21. maja. Rj. Davi se je Aimone Savojski, določeni kralj Hrvatske, vrnil v Spezio, kjer je bil poveljnik vojaškega poveljstva za gornji del Tirenskega morja.

Spezia je priredila Nj. Kr. Visokosti navdušene manifestacije, ko stopa na hrvatski prestol. Ko je vlak privozil na postajo, so godbe zaigrale narodne himne, Nj. Kr. Visokost pa so pozdravili zastopniki oblasti in mesta. Visoki princ je pregledal častno četo kraljeve mornarice in zastopstvo častnikov, ki so bili oboroženi. Pred kraljevo čakalnico ga je pozdravil mestni župan. Vojvoda di Spoleto se je zahvalil za pozdravne besede in je izjavil, da je zelo hvaležen za prisrčni pozdrav, ki mu ga je priredilo mesto, katero mu je zlasti ljubo.

Nato se je princ v odprtem avtomobilu s prefektom na eni in županom na drugi strani peljal skozi glavne mestne ulice, kjer so bile hiše v italijanskih in hrvatskih zastavah. Popeljal se je v palačo admiralitete. Ves čas je navdušena množica zelo prisrčno pozdravljala visokega princa.

Vojvoda di Spoleto je moral večkrat priti na balkon admiralitete, odkoder je na rimski način pozdravljal množico, ki je vzklikala Savojski Hiši, Duceju in zgodovinski zvezi med dvema jadranskima narodoma.

Grb Hrvatskega kraljestva

Vladar čestita Vojvodi d'Aosti ter ga odlikuje

Rim, 21. maja. Nj. Vel. Kralj in Cesar je poslal Kr. Vis. Vojvodu d'Aosta sledečo brzojavko: Z živo ljubeznijo in občudujočim ponosom sem spremljal Tvoja dejanja kot Poveljnika in vojaka. Podelil sem Ti zlato kolajno za vojaško hrabrost, želeč v Tebi odlikovati tudi tiste, ki so si v boju pod Tvojim poveljstvom pridobili velike zasluge za Domovino. — Viktor Emanuel.

Rim, 21. maja. Rj. Vsa Italija je sprejela z največjim navdušenjem novico, da je Kralj in Cesar sklenil podeliti zlato kolajno vojvodi d'Aosta. Suveren je tako v imenu vsega naroda izrekel vojvodi hvaležnost.

Dr. Pavelič Kralju in Cesarju

Rim, 20. maja. Rj. Poglavnik dr. Ante Pavelič je poslal ministru kraljeve hiše naslednjo brzojavko:

Ko zapuščam ozemlje Italije, čutim veliko željo, da bi Vas prosil, da bi izrazili Vzvišenemu Veličanstvu Kralju in Cesarju vso hvaležnost hrvatskega naroda za slovesen sprejem, ki so ga zastopniki zavezniške in prijateljske Hrvatske doživeli v kraljevski palači in v imperialnem Rimu. Z iskreno prisrčnostjo in z globoko ljubeznijo bo hrvatski narod na svoji zemlji sprejel Njegovo Kraljevsko Visokost Vojvodo di Spoleto, ustanovitelja nove hrvatske dinastije. — Ante Pavelič.

Kralj Tomislav II.

Zagreb, 21. maja. Rj. Danes je dr. Pavelič v svojem govoru izjavil, da se bo novi hrvatski kralj imenovan Tomislav II. in da bo slovesno kronanje na Duvanjskem polju.

Eksc. Grazioli imenovan za Visokega Komisarja

Rim, 21. maja. Z odlokom Duceja kot notranjega ministra je bil imenovan za Visokega Komisarja Ljubljanske Pokrajine fašist Emilio Grazioli. Dekret nosi datum 3. maja.

*

Ko je bil g. Emilio Grazioli imenovan za Kr. Civilnega Komisarja v Ljubljani, je prišel v Ljubljano z važnega mesta zveznega tajnika iz Trsta, kar v hierarhiji Fašistične Stranke pomeni veliko in odgovorno mesto. Ducejevo zaupanje ga je postavilo za Kr. Civilnega Komisarja v Ljubljani, kjer je to zaupanje prav gotovo v polni meri opravičil. Zato je bil zdaj imenovan za Visokega Komisarja.

Visoki Komisar Emilio Grazioli se je v tem času izkazal dobrega poznavalca slovenskih socialnih, gospodarskih in kulturnih potreb ter prizadevanj, ki so v njem dobile naklonjenega podpornika in pospeševatelja. Poleg tega ga odlikuje v največji meri velika osebna plemenitost ter pravična korektnost, s katero presoja vsako vprašanje, katero so med Slovenci sprožile nove in včasih tako važne razmere.

Zato danes ob tej priliki, ko sporočamo slovenskemu svetu gornjo novico, lahko v imenu vseh Slovencev iskreno izrečemo Visokemu Komisarju najlepše čestitke in prisrčna osebna voščila.

Un incrociatore inglese silurato

Bollettino No. 350

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Nell'Africa settentrionale, sul fronte di Sollum ed attorno a Tobruch attività di elementi esploranti nostri ed avversari.

Nei tentativi di sortita dei giorni scorsi gli inglesi hanno subito perdite gravi in uomini e materiali.

Nella notte sul 20 velivoli tedeschi hanno bombardato la base di Malta: sono state centrate postazioni di batterie e di riflettori causando distruzioni ed incendi. Due velivoli nemici sono stati incendiati al suolo. In combattimento aereo un velivolo britannico è stato abbattuto.

Nel Mediterraneo orientale nostri aeree siluranti hanno colpito con siluro un incrociatore di 10 mila tonnellate.

Nessuna novità di rilievo nell'Africa orientale.

Il nostro sommergibile »Malaspina« al comando del tenente di vascello Prini Giuliano ha affondato in Atlantico il piroscafo nemico »Lycaon« di 7750 tonnellate. (Stefani)

Angleška križarka torpedirana

Italijansko vojno poročilo št. 350

Rim, 21. maja. Rj. Uradno poročilo št. 350 generalnega štaba Italijanskih Vojnih Sil pravi:

Severna Afrika: Na bojišču pri Solumu in v okolici Tobruka delovanje izvidniških oddelkov na obeh straneh. Med poskusi za izpad v zadnjih dneh so imeli Angleži hude izgube v moštvu in gradivu.

V noči na 20. maj so nemška letala bombardirala oporišče Malto. Baterije in žarometi so bili zadeti, nastali so požari in bombe so razdejale mnogo naprav. Dve sovražni letali sta bili zažgani na tleh. Eno angleško letalo je bilo sestreljeno v letalski bitki.

V vzhodnem delu Sredozemskega morja so naša torpedna letala s torpedom zadela križarko z 10.000 tonami.

Nič novega v vzhodni Afriki.

Naša podmornica »Malaspina« je pod poveljstvom poročnika Prina Giulana potopila na Atlantiku sovražni parnik »Lycaon«, ki je imel 7750 ton.

Vojne v Abesiniji še ne bo konec

Berlin, 21. maja. Rj. »Völkischer Beobachter« objavlja članek, v katerem razpravlja o strateškem položaju v vzhodni Afriki. Članek piše, da deževna doba, ki je v Abesiniji nastopila, ne bo ovirala italijanskih oddelkov pri Gondarju in Djimi, da ne bi nadaljevali svojega odpora.' Angleži bodo namreč morali čakati še nekaj mesecev, da bi dokončali svoje delo v Abesiniji. Posadke v Gondarju in v Djimi so celo zasedle nekaj novih postojank in nekaj postojank, ki so jih bile izgubile. To potrjuje prepričanje, da bodo Angleži morali držati še dolgo svojo vojsko v vzhodni Afriki. Prav gotovo je, da je bil obarmbni način proučen in da ga je Vojvoda Aosta izvedel z veliko spretnostjo in uspehom.

Hrvatski romarji pri papežu

Vatikansko mesto, 19. maja. Sv. Oče je sprejel skupino katoliških Hrvatov, ki jih je vodil zagrebški škof msgr. Frančišek Salis-Sawis. Vsem navzočnim je dal papež svoj apostolski blagoslov in roko v poljub.

Islandija postane samostojna republika

Berlin, 21. maja. k. DNB poroča iz Kopenhagena, da je islandski odpravnik poslov v Kopenhagenu po nalogu islandske vlade obvestil dansko vlado, da je islandska zbornica sprejela sklep, v katerem izjavlja, da Islandija ne namerava obnoviti personalne unije, ki veže po danskem kralju Islandijo s to državo. Pogodba o personalni uniji poteče leta 1943 in tedaj bo Islandija razglašena za neodvisno republiko. Ta sklep ni na Danskem nikogar presenetil ter so ga že dalje časa pričakovali. V pristojnih krogih pravijo, da Danska in Islandija nista imeli posebnih skupnih koristi.

Kako je bil potopljen egiptovski parnik

Berlin, 21. maja. Rj. Angleško uradno poročilo omenja, da je bil potopljen egiptski parnik »Zamzam« (8299 ton). Parnik je iz nekega ameriškega pristanišča vozil v Capetown vojno gradivo za angleške čete in za čete generala de Gaullea. S pristojnega nemškega vira pa se je izvedelo v nasprotju z angleškimi in ameriškimi propagandističnimi trditvami, da je bil parnik potopljen, kakor to določajo pravila vojne. Ni resnično, da bi bil parnik potopljen brez opozorila. Resnično je, da so s parnika rešili vso posadko in vse potnike in jih zdrave prepeljali v pristanišče na zasedenem ozemlju. Torej je jasno, da je parnik vozil v angleški službi.

Obletnica jeklene pogodbe

Rim, 21. maja. Rj. Rimski politični krogi poudarjajo, da bo jutri obletnica jeklene pogodbe, to se pravi zvezne pogodbe med Italijo in Nemčijo. Omenjajo, da se je takoj po tej pogodbi začel razvijati položaj tako, da je zavezništvo začelo delovati. Italija in Nemčija sta medsebojno obdržali svoje obljube in zavezniško pogodbo. Vzajemnost med Italijo in Nemčijo se ni izkazala samo na političnem polju, ampak tudi na vojaškem polju. Dogodki, ki so sledili zlomu Jugoslavije, dokazujejo, da obe velesili korakata sporazumno po poti obnove novega reda v Evropi. Obletnica jeklene pogodbe med Italijo in Nemčijo potrjuje spet popolno vzajemnost, in sicer tako v vprašanjih, kako končati vojno, kakor tudi v vprašanjih, kako obnoviti bodočo Evropo.

Seja italijanske vlade

Rim, 21. maja. Rj. Italijanski ministrski svet se bo sešel na sejo dne 7. junija ob 10, in sicer v palači Viminale.

Japonsko odposlanstvo v Rimu

Rim, 21. maja. Rj. Davi je japonsko vojaško odposlanstvo obiskalo generala Fašistične Milice. Vodja odposlanstva, general Tomojuki, je izrekel prisrčen pozdravni nagovor, odgovoril pa mu je podnačelnik generalnega Štaba, ki se je zahvalil v imenu Legionarjev. Podnačelnik generalnega Štaba je nato daroval Voditelju odposlanstva bojno bodalo Milice.

Upravna razdelitev Dalmacije

Bastianini, guverner Dalmacije — Veselje italijanskega tiska

Rim, 21. maja. k. Besedilo Kraljevega odloka glede položaja v novih ozemljih, ki so postala sestavni del italijanske Kraljevine:

1. Ozemlja, katerih meje so določene v priloženem zemljevidu, potrjenem na Našo zapoved po Duceju Fašizma, Predsedniku Vlade, tvorijo sestavni del Italijanskega Kraljestva.

2. Od ozemlja, omenjenega v čl. 1, se predeli, ki meje na Reško Pokrajino, otoka Krk in Rab ter drugi manjši otoki, pripadajoči okolici omenjenih, pridružujejo Reški Pokrajini.

3. Druga ozemlja in drugi dalmatinski otoki, omenjeni v čl. 1., tvorijo s sedanjo Zadrsko Pokrajino, Guvernatorat Dalmacijo, ki bo obsegal Zadrsko, Splitsko in Kotorsko Pokrajino. Obseg dalmatinskih Pokrajin bo določen s Kraljevim odlokom, ki bo določil tudi Guvernerjevo oblast ter njegove odnošaje s prefekti omenjenih pokrajin. Guverner bo stoloval v Zadru in bo neposredno odgovoren Duceju, Predsedniku Vlade.

4. Občinama Splitu in Korčuli bo dana posebna upravna ureditev. Potrebne smernice bodo določene s Kraljevim ukazom na predlog Duceja, Predsednika Vlade, Notranjega Ministra, v sporazumu z drugimi prizadetimi Ministri.

5. Kraljeva Vlada je pooblaščena v ozemljih, omenjenih v čl. 1., objavljati ustavo ter druge zakone Kraljevine in izdajati potrebne ukrepe, da te zakone spravi v sklad z zakonodajo, ki je zdaj tam v veljavi, ter posebej z ureditvijo, ki bo po čl. 4 določena za Split in za Korčulo.

6. Do novih odločitev veljajo v omenjenih ozemljih za civilno in sodno upravo smernice, katere vsebujejo razglasi italijanskih zasedbenih Oblasti. Dalmatinski Guverner ter prefekt Reške Pokrajine bosta v omenjenem ozemlju izvajala oblast, ki je bila z omenjenimi smernicami dana Civilnim Komisarjem.

7. Pričujoči odlok bo začel veljati na dan objave v »Uradnem listu« ter bo predložen Zakonodajnim Zbornicam, da ga pozakonijo. Duce Fašizma, Predsednik Vlade je pooblaščen, da ta zakonski osnutek predlaga.

Rim, 21. maja. Rj. Italijanski tisk je z velikim veseljem sprejel novico o imenovanju **Bastianinija za guvernerja v Dalmaciji.** Časopisi poudarjajo, da je Bastianini sobojevnik fašizma in eden voditeljev fašizma že od vsega početka. Kot diplomat je odlično opravil vse svoje naloge in njegovo politično in kulturno obzorje ga popolnoma usposablja za važno nalogo, ki mu je poverjena.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 21. maja. Rj. V pretekli noči so bojna letala bombardirala več letališč v jugovzhodni Angliji. Bombni zadetki v polno so povzročili mnogo velikih požarov in razdejanj na hangarjih in drugih napravah.

Nemška bojna letala so z dobrim uspehom napadla letališča na otoku Malti, uničila dve angleški letali na tleh in sestrelila lovsko letalo vrste »Huricane«.

V severni Afriki delovanje izvidniških oddelkov. Nemška bojna letala so uspešno napadla angleške motorizirane kolone pri Sollumu in Sidi Baraniju.

Sovražnih bojnih dejanj nad nemškim državnim ozemljem ni bilo niti podnevi niti ponoči.

Hudi boji v Iraku

Beiruth, 21. maja. Rj. Poročilo iraškega vrhovnega poveljstva pravi:

Zahodno bojišče: Naše predhodnice so stopile v stik s sovražnikom v pokrajini Habania in mu prizadejale hude izgube. Bitka traja.

Južno bojišče: Naši oddelki, okrepljeni z deli domačih plemen, so nadaljevali topniški ogenj na Basoro in na odsek pri Alšuaibi. Kasnejša poročila potrjujejo, da je bil tam ubit angleški častnik in deset njegovih vojakov. Begunci izjavljajo, da je imel sovražnik hude izgube, ko je bil prisiljen k umiku. Begunci so tudi prinesli poročila, da je bilo več 100 ranjencev vkrcanih na ladje in prepeljanih v Indijo, mnogo mrličev pa so pometali v morje.

Boji v zraku: Naša letala so opravila izvidniške polete nad sovražnimi oporišči in so uspešno bombardirala letališče Senaldabane in prizadejala hudo škodo tamošnjim napravam in moštvu. Naša letala so s strojnicami napadla sovražne oddelke in jim prizadejala hude izgube. Vsa iraška letala so se vrnila na svoja oporišča.

Beiruth, 21. maja. Rj. Iz Bagdada poročajo, da so angleška letala bombardirala odprto mesto Mossul. Z letal so s strojnicami streljali na civilno prebivalstvo. Mnogo oseb je bilo ubitih. Angleška letala so bombardirala tudi neko postajo blizu Mossula. Tri angleška letala so včeraj bombardirala Majdalanajar v Libanonu, pomembne škode pa ni bilo.

Naredbe Visokega Komisarja

Podaljšana policijska ura v Ljubljani in na deželi

Spremembe predpisov o prometu in javnih obratih:

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi komisariatske naredbe št. 13. z dne 29. aprila 1941-XIX in po sporazumu s pristojnimi vojaškimi oblastmi

odreja:

Člen 1.

Čas, v katerem je dovoljen promet v Ljubljanski pokrajini, se spreminja takole:
od 5. ure do 23.30 ure v ljubljanski občini,
od 5. ure do 22.30 ure v ostalih občinah.

Člen 2.

Policijska ura javnih obratov se podaljšuje do 23. ure v ljubljanski občini in do 22. ure v drugih občinah.

V javnih obratih (kavarnah, barih, restavracijah itd.) je prepovedano točiti alkoholne pijače, izvzemši vino in pivo. Lastniki in upravitelji javnih obratov ne smejo postreči z omenjenimi pijačam prekomerno ali osebam, ki kažejo znake pijanosti.

Člen 3.

Vse druge določbe komisariatske naredbe št. 13 z dne 29. aprila 1941-XIX ostanejo nespremenjene, tudi kolikor gre za zadevne kazenske in upravne določbe.

Ljubljana, dne 15. maja 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino
Emilio Grazioli

Prijavna obveznost terjatev in dolgov v dinarjih

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi komisariatske naredbe št. 8 z dne 25. aprila 1941-XIX

odreja:

Člen 1.

Vse ustanove, vsi organi in uradi bivše jugoslovanske države in bivše dravske banovine, druge javne in avtonomne ustanove, finančni, zavarovalni in kreditni zavodi, trgovinske družbe in zadruge, zasebne združbe, verske družbe, katerih osrednji sedež ali pa podružnica, agencija ali zastopništvo so v Ljubljanski pokrajini, kakor tudi fizične osebe, ki so pristojne ali stalno bivajo v Ljubljanski pokrajini, so dolžni prijaviti vse na dinarje glaseče se terjatve in dolgove proti enakim ustanovam in osebam katerega koli državljanstva, ki imajo ali so imele pred 12. aprilom 1941-XIX osrednji sedež ali podružnico, zastopništvo, agencijo, domovinstvo ali stalno bivališče na ozemlju bivše jugoslovanske države zunaj Ljubljanske pokrajine ali v drugih državah, izvzemši Italijo.

Člen 2.

Te prijave, v katerih je treba navesti pravni naslov obveznosti, se morajo vložiti na posebnem obrazcu v treh primerkih do vštetega 26. maja 1941-XIX pri Hranilnici dravske banovine.

Člen 3.

Do vštetega 31. maja 1941-XIX morajo v členu 1. navedene ustanove in osebe poleg tega prijaviti na način, določen v prednjem členu, vse državne in zasebne vrednostne papirje, ki so njih last in so kjer koli ter jih je izdala bivša jugoslovanska država ali je zanje prevzela jamstvo ali ki so jih izdali druge javne ali zasebne ustanove, finančni, zavarovalni in kreditni zavodi, trgovinske družbe in zadruge, zasebne združbe, verske družbe z lastnim sedežem ali fizične osebe, ki imajo ali so imele pred 12. aprilom 1941-XIX svoje domovinstvo ali stalno bivališče na ozemlju bivše jugoslovanske države zunaj Ljubljanske pokrajine.

Člen 4

Prijava iz prednjega člena je obvezna tudi za vse ustanove in zasebnike, ki imajo iz katerega koli naslova tamkaj omenjene vrednostne papirje, ki so last ustanov ali oseb s sedežem, domovinstvom ali stalnim bivališčem kjer koli drugod nego v Ljubljanski pokrajini. V prijavi morajo biti natančno navedeni lastnik, njegovo državljanstvo, sedež in domovinstvo ali stalno bivališče in iz katerega naslova jih ima.

Člen 5.

Kršitelji te naredbe, ki stopi takoj v veljavo, se kaznujejo po zakonu.

Ljubljana, dne 17. maja 1941-XIX.

Visoki komisar
Za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Kronanje hrvatskega kralja bo kmalu

Važni sklepi hrvatske vlade o kronanju in novi prestolnici

Zagreb, 21. maja. Na današnji seji vlade je poglavnik dr. Ante Pavelič natančno poročal o pogajanjih zaradi hrvatskih meja ter o velevažnih pogodbah, ki so bile sklenjene v Rimu, nakar je hrvatska vlada navdušeno vzela na znanje, da je Nj. Vel. Kralj in Cesar določil za hrvatskega kralja svojega nečaka Vojvodo Spoletskega.

Takoj nato so na seji obravnavali načrt, kako naj se izvrši ustoličenje in kronanje hrvatskega kralja. V načelu so sklenili, naj bo novi kralj čimprej kronan. Kdaj pa bo kronanje, to se bo šele določilo sporazumno z Italijansko Kraljevsko Hišo in Italijansko Vlado.

Nato je vlada obravnavala vprašanje, kje naj bo hrvatska prestolnica, kjer bi stoloval hrvatski kralj. Tudi v tem vprašanju je vlada že sklepala, ne da bi bili za zdaj njeni sklepi sporočeni javnosti.

Pričakujejo pa, da bo v vseh teh stvareh vlada kmalu hrvatskemu narodu izdala poseben oklic.

Gonja ameriškega tiska za vojno

Stanje angleškega trgovinskega ladjevja je kritično

Rim, 21. maja. Rj. Ameriško časopisje postaja vedno bolj razburjeno in objavlja članke, ki pojasnjujejo stanje, v katerega so prišli gotovi krogi v Ameriki.

Radijske postaje in ameriški tisk stalno pišeta o tem, da je treba zavzeti Dakar, Casablanco, Oporto, Lisbono, Kanarske in Azorske otoke ter Capverdske otoke. To je treba storiti zaradi tega, da sile osi ne bi prehitele ameriških in angleških sil in bi se tako povečala nevarnost za ameriško neodvisnost.

Ameriški tisk pa je pri tem v to žaloigro zanesel tudi nekaj smešnega. Nekateri listi namreč pišejo, da sta Mussolini in Hitler vrgla rokavico Združenim državam in da čast Amerikancev zahteva, da ameriški narodi odgovore na to izzivanje. Kakšno pa je to izzivanje? Ameriški radio pravi, da se boče Os polastiti francoskega vojnega brodovja, ki bi obenem z italijanskim in nemškim brodovjem spremenilo razmerje sil tako, da bi Os imela večje brodovje, kakor pa Angleži in Amerikanci skupaj. Zato so torej obale Amerike v nevarnosti. Pri tem pa ameriške radijske postaje pozabljajo, da so že stokrat izjavljale, da je bila nemška mornarica potopljena, da je bila italijanska mornarica uničena in da francoski mornarji iz topov svojih ladij ne bodo streljali na demokracije. Pisanje ameriškega tiska je takšno, da ga ni smatrati za resno. Nekaterih trditev ni treba pobijati, ker so preveč smešne.

Rim, 21. maja. Rj. »Messaggero« objavlja uvodnik o položaju ameriške trgovinske mornarice. List pravi, da je položaj angleškega trgovinskega brodovja izredno kritičen, kajti angleške ladjedelnice ne morejo več graditi novih ladij. Bombe so tako poškodovale ladjedelnice, da ne morejo niti popravljati poškodovanih ladij. Sedaj se Angleži zanašajo samo še na ameriško trgovinsko brodovje. Jasno je, da je delovanje ameriških patrolnih ladij nezadostno, če bi pa Amerika izvedla konvoje, tedaj bi takoj začel delovati dogovor o trozvezi, ki bi znatno zmanjšal sodelovanje ameriškega vojnega brodovja na Atlantiku. Edina uspešna pomoč bi tedaj bila pomoč ameriškega trgovinskega brodovja. Vojna je zares preprečila plovbo ameriških parnikov, ki morajo sedaj voziti samo v Južno Ameriko in v Azijo. Od tam morajo dovažati vse, kar je potrebno za oborožitev. Če bi Amerika gradila nove parnike, tedaj bi jih lahko zgradila največ 125.000 ton na mesec. Dokazano pa je, da Os povprečno potopi na mesec 500.000 ton sovražnega brodovja. Anglija si torej ne bi mogla pomagati, tudi če bi Amerika šla v vojno.

Amerika in Kanada

Rim, 21. maja. Rj. Med Ameriko in Kanado se nadaljujejo pogajanja za uvedbo enotnega denarja med obema državama. Rimski tisk pravi, da Amerika nadaljuje s svojim delom, da bi popolnoma spravila Kanado v svoje vezi. Jasno je, da ameriška vlada nadaljuje s tisto politiko, ki ji naj omogoči, da bi čim bolj izrabila sedanjo vojno in se obogatila na račun demokracij.

Francija protestirala zoper zaplembo svojih ladij

Berlin, 21. maja. Rj. Uradno poročajo iz Vichyja, da je francoski veleposlanik v Washingtonu, Henry Haye, protestiral pri ameriški vladi zaradi zaplembe francoskih ladij v ameriških pristaniščih.

Roosevelt ne izda nove spomenice

Washington, 21. maja. Rj. Predsednik Roosevelt je izjavil časnikarjem, da ne misli poslati nobene nove spomenice kongresu. Listi so zelo razočarani zaradi te izjave in pišejo, da so pričakovali napoved »velikega sklepa«.

Zborovanje proti vojni v Ameriki

Newyork, 21. maja. Rj. V petek bo v Newyorku v Madison Squaru veliko zborovanje proti posegu v vojno. Zborovanje prireja organizacija »Najprej Amerika«. Glavna govornika bosta polkovnik Lindbergh in senator Wheeler. Pričakujejo, da bo to zborovanje še večje, kot so bila prejšnja.

Newyork, 21. maja. Rj. Lindberghova žena je napisala knjigo, ki nosi naslov »Val bodočnosti«. V reviji »Atlantic« odgovarja svojim kritikom in pravi, da bi bila pomoč za Anglijo velika nevarnost za Ameriko.

Bencin na karte v Ameriki

Washington, 21. maja. Rj. Te dni se je sešla komisija strokovnjakov, ki naj prouči vprašanje, ali bi se tudi v Ameriki morale uvesti karte za bencin. Ta novica je napravila zelo velik vtis na vse javno mnenje, ker potrjuje, da Amerika nima dovolj prevoznih ladij za petrolej in bencin. Anglija pritiska na Ameriko, da ji naj odstopi del svojega trgovinskega brodovja, nazadnje pa se je izkazalo, da Amerika sama nima dovolj sredstev, da bi se lahko v zadostni meri oskrbovala s prevoznim gorivom.

Brezposelni v Ameriki

Washington, 21. maja. Rj. Roosevelt je zahteval od kongresa dodatni kredit v višini 886 milijonov dolarjev za podporo brezposelnim. Ta znesek je določen za eno leto in bi ga začeli uporabljati dne 1. julija.

V Ameriki še zapirajo tujce

Newyork, 21. maja. Rj. V Newyorku so zaprli še 20 tujcev, ki so bili zaposleni v pristaniščih. Skoraj vsi so Italijani.

Angleži in Američani v Lizaboni

Lizbona, 20. maja. Številne osebnosti iz Anglije in Amerike bivajo v Lizboni, da potujejo deloma v Združene države, deloma na Angleško z letali. V mestu je tudi ameriško vojaško odposlanstvo iz Newyorka, ki ga vodi general Chermus in ki potuje v London, da tamkaj opazuje učinke zračne vojne. Tu je tudi Ronald Tree, tajnik britanskega ministrstva za informacije in pričakuje, da odleti v London. — Stefani.

V Bukarešti ni več zatemnitve

Bukarešta, 21. maja. Rj. Obvezna zatemnitev ulic, uradov in zasebnih hiš se z današnjim dnem ukinja. Samo javna poslopja in trgovine ne smejo biti ponoči razsvetljena.

Nova ulična imena v Skoplju

Sofija, 21. maja. Rj. Oblasti v Skoplju so sklenile dati imena Kralja in Cesarja, Duceja in Hitlerja nekaterim ulicam v mestu.

3000 povabljencev na ciganski svatbi

Barcelona, 20. maja. Rj. Pred nekaj dnevi je bila v Barceloni svatba, ki je bila največja, kar jih pomnijo ljudje. Na svatbo je prišlo 3000 gostov. Novoporočenca, katerih starši so trgovci z manufakturo, nista hotela slaviti svojega veselja, ne da bi se okoli njiju ne zbrali vsi sorodniki, prijatelji in znanci. Tako so na svatbo povabili ne samo znance iz Barcelone, ampak iz cele Katalonije in celo z Balearov. Z otoka Mallorca je prišlo 200 gostov s posebnim parnikom.

Velike manifestacije v Zagrebu

Zagreb, 21. maja.

Ves Zagreb je te dni pod vtisom velikih dogodkov, ki so Kraljevino Hrvatsko s tolikimi močmi povezali na Kraljevino Italijo. Vsa Hrvatska, najbolj pa Zagreb, razpravlja samo o tem dogodku, o slovesnostih, ki so spremljale obnovo hrvatske monarhije. Vsi hrvatski listi objavljajo pod velikimi naslovi vsa poročila iz Rima, besedilo vseh pogodb in slike nove hrvatske kraljevske dvojice ter slike s potovanja Poglavnika v Italijo in slike o vseh dogodkih s te poti.

Po zagrebških ulicah se razvijajo manifestacije, ki jih v glavnem vodijo in prirejajo člani in pristaši vstaškega gibanja. Povsod v Zagrebu vlada veliko zadovoljstvo zaradi obnove monarhije in zaradi doseženih sporazumov. Med člani zastopstva, ki je imelo čast potovati v Rim, prevladuje veselje in to veselje in zadovoljstvo se širi na vse hrvatske politične kroge.

Manifestacije, ki so se te dni razvijale v Zagrebu, so bile resnično veličastne. Sprevodi z zastavami so korakali po zagrebških ulicah in vse je vzklikalo neodvisni Hrvatski, Poglavniku, Italiji in Duceju. Veselje in zadovoljstvo pa je še naraščalo, ko so snoči zagrebški listi objavili Ducejev ukaz, naj se vsa uprava v hrvatskih krajih, ki jih je zasedla italijanska vojska, takoj izroči hrvatskim oblastem. Italijanska vojaška poveljstva so to takoj tudi storila ter politično in civilno upravo že izročila hrvatskim oblastem.

Včeraj je bila v palači na Markovem trgu seja vlade, za katero je vladalo v vsem Zagrebu izredno veliko zanimanje. To ni bila samo seja vlade, ampak tudi posvet vseh vodilnih predstavnikov nove hrvatske države. Na sejo so prišli poleg ministrov vsi člani zastopstva, ki so bili v Rimu, prav tako pa tudi vodilni člani vstaške stranke in poveljstva vstaške hrvatske vojske. Obširno poročilo o vseh dogodkih v Rimu je podal dr. Pavelič sam, obenem pa je bilo dogovorjeno vse potrebno za današnje veliko manifestacijsko zborovanje, ki bo opoldne na Markovem trgu in bo Poglavnik imel svoj prvi govor pred zbranim ljudstvom. To bo prvi Paveličev javni govor in ga bo prenašala tudi zagrebška radijska postaja.

Hrvatska politična stvarnost

Zagrebški list »Hrvatski list« je objavil članek z naslovom »Hrvatska politična stvarnost«, v katerem beremo med drugim: »Mi smo realni. Mi vemo, koliko nas je in dokod se razprostiramo. Mi tudi poprej nismo govorili, da smo najbolj junaški narod na svetu, niti da smo velik narod, niti da smo v svetu znan narod. Dočim so se naši bizantinski »istokrvni bratje« kopali v zasužnjujočem zlatu in preliti hrvatski krvi in sanjali o nepremagljivosti »srbskih armad«, dočim so ti »bratje« mislili, da se ves svet ozira na njih in njihovo junaštvo, smo mi, »manjši od makovega zrna«, »kratkovidni fantasti« po tihi, toda mučni borbi dobili svoje pravice in svojo svobodo. Še nekaj dni, pa bomo država s priznanimi mejami. Neodvisna država Hrvatska bo postala predstraža nove Evrope.

Računati moramo s tem, da so naši veliki zavezniki, ki so nam pomagali, da smo si s poglavnikom ustanovili neodvisno državo Hrvatsko, tudi zelo realni politiki in da dobro vedo, na kakšnih osnovah bo nova Evropa najtrdnejša. Če so oni poslali svoje divne vojske na zmagoslavni pohod skozi staro Evropo in s tem prelivali svojo lastno kri za dobro nove Evrope, v katero spada tudi osvobojena Hrvatska, potem lahko z zaupanjem pričakujemo, da bo na koncu vojne neodvisna država Hrvatska organizem, ki bo popolnoma sposoben za življenje v vseh smereh, v katerih se lahko razvija svobodna in neodvisna država. Kakor je bila doslej korist naših velikih zaveznikov v borbi za osvobojenje tudi naša korist, tako bo v bodoče korist neodvisne države Hrvatske tudi njihova korist. Oni na to gotovo mislijo. Zato smo tudi sedaj lahko popolnoma mirni in smemo z zaupanjem gledati v bodočnost naše mlade države.«

Kmetom in vsem, ki imajo zemljo:
Obdelajte vsako ped zemlje!

Angleške izgube na morju so velike

Berlin, 21. maja. Rj. Nemški listi poudarjajo, da sta državi osi v prvih treh tednih meseca maja potopili 85.000 ton petrolejskih ladij, poškodovale pa še 15.000 ton. Te izgube petrolejskih ladij so za Anglijo zelo hude, ker se v Angliji že čuti pomanjkanje kuriva.

»Börsen Zeitung« piše, da je pomen teh izgub petrolejskih ladij še večji, če se pomisli, da porabi bojna ladja vrste »Malaya« za vožnjo iz Gibraltarja do Malte in nazaj 15 ton olja na uro, to se pravi skupaj 1400 ton olja samo za eno ladjo. Količina olja in petrolejskih ladij, ki so jih Angleži izgubili v teh treh tednih, bi zadostovala, da bi pet takih ladij opravilo vožnjo tja in nazaj iz Hamburga v Južno Ameriko. Pomen teh izgub je še večji, če upoštevamo, da vse angleško vojno brodovje uporablja nafto, in angleško letalstvo tudi potrebuje take vrste kurivo.

Listi tudi objavljajo pregled plena, ki so ga Nemci vzeli Angležem v Grčiji. Tam so Nemci zaplenili 118 lahkih oklepnih avtomobilov, 90 težkih tankov in 27 tankov za patroliranje.

Lisbona, 21. maja. Rj. Uradno poročilo angleške admiralitete pravi, da je bila potopljena pomožna ladja angleške vojne mornarice »Camito«. Starši in sorodniki žrtev so bili obveščeni.

Resen položaj v Egiptu

Beiruth, 21. maja. Rj. Angleške čete se hitro povečujejo v Transjordaniji zaradi protiangleškega gibanja med arabskimi plemeni. Iz Palestine prihajajo poročila, da postaja položaj okoli Egipta resen. Sicer se policija trudi v kali zatreti vse nerede, dejstvo pa, da so tri egiptske vodilne osebnosti na dramatičen način izginile in pobegnile, podpihuje med ljudstvom prijateljsko razpoloženje za Irak, ki se je dvignil proti Angliji. Kakšen položaj mora biti v Egiptu, se lahko presodi najbolj iz tega, da sta nenadoma unrla egiptski predsednik vlade in egiptski vojni minister, njuna smrt pa je zavita v skrivnosti. Druge ugledne osebnosti pa so izginile, med temi tudi načelnik egiptskega generalnega štaba, in še do sedaj ni bilo mogoče ugotoviti, kje se nahajajo te osebnosti.

Pogrebni zavod Gajšek Ivan, Ljubljana

Vsemogočni Bog je poklical danes ob desetih dopoldne k Sebi mojo zlato mamico, taščo, sestro in teto, gospo

Frančiško Cenčič

trgovko in posestnico

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 23. maja 1941 ob štirih popoldne, iz hiše žalosti, Zaloški cesta št. 16, na pokopališče k Svetemu Križu.

V Ljubljani, dne 21. maja 1941.

Neutolažljiva hčerka **Elka Kugovnik** roj. **Cenčič**; **Slavko Kugovnik**, zet in ostalo sorodstvo

Salazar v zasebnem življenju

Lizbona, 20. maja. Portugalski ministrski predsednik stanuje v preprosti hiši v parku poslanske zbornice. Nemara da ni v svojem zasebnem življenju nihče od voditeljev naroda tako preprost kot je Salazar. Stanovanje sestaja iz študijske sobe, majhne jedilnice in spalnice in povsod je še isto staro pohištvo, kakršnega je imel svoj čas kot vseučiliški profesor in znanstvenik v Coimbri. Njegovo pohištvo je jako preprosto, temno in okrašeno s portugalskimi narodnimi vzorci.

Salazar že zarana zjutraj začne delati. Pri zajtrku sedita pri njem njegovi dve majhni hčerki. Gospodinjstvo mu vodi starejša ženska Marija. Ta tudi kuha in pospravlja.

Vsakdo, ki pozna Salazarja, pozna tudi Marijo. Ta ga je spremljala tudi prej, ko še ni bil poglavar države. Na počitnice hodi Salazar v vasico Santo Comba, kjer je njegova sestra učiteljica. Salazarjeva poletna hišica se prav nič ne razlikuje od drugih vaških hiš. Krog nje je vrt, ki je dobro obdelan in kjer raste krompir, zelenjava in trta.

»To je še posebna moja država, to je moj ekonomski laboratorij,« je dejal Salazar svojemu tovarišu Antoniju Ferru, ki je zdaj tajnik državne propagande. In ko mu je razkazoval svoj vrt in drevesa in debteče lipe, je še dodal: »In mogoče bo to moje gospodarstvo tudi še edina država, ki jo bom nekoč še smel voditi. Saj smo vsi najbolj priklenjeni na zemljo in se je držimo v svoji lakoti telesa in duha.«

Salazar je z vso dušo navezan na ta svoj kos zemlje, pa ne le zato, ker se ondi telesno okrepi, ampak tudi zato, ker zajema iz tega življenja na deželi svojo duševno rast. V mestu mu ni dobro in se zazdi ko ujetnik. Na deželi je rad tudi zato, ker mu je preprostost tako pri srcu in ker si utegne razvedriti duhá s tišino in zdravjem nedotaknjene prirode.

Kot sin revnih staršev s kmetov in šolarček iz vaške šole, ki je postal nato gojenec dijaškega zavoda in dalje vseučiliški profesor v Coimbri in nato ministrski predsednik — v vseh primerih je bil Salazar zmeraj eden in isti. Večkrat pravi: »Zdaj sem ministrski predsednik, ki s svojimi skrbmi in načrti vodi skrbi in načrte portugalskega ljudstva. In nato še šaljivo doda: »Portugalci in jaz...« (Piccolo)

Un messaggio del dott. Pavelič al Re Imperatore

Il Poglavnik della Croazia, Ante Pavelič, ha inviato al Ministro della Real Casa il seguente telegramma:

Nel lasciare il suolo d'Italia sento il vivo desiderio di pregar Vi di esprimere all'Augusta Maestà del Re Imperatore tutta la riconoscenza del popolo croato per le accoglienze festose ed ospitali che sono state fatte nella Reggia dei Sovrani e nella Roma imperiale ai rappresentanti della Croazia alleata ed amica. Con fervida sinceritá e con profondo amore il popolo croato accoglierá nella sua terra Sua Altezza Reale il Duca di Spoleto, Fondatore della nuova dinastia Croata.

La stampa nordamericana scrive per la guerra

Roma 21. maggio. Il linguaggio della stampa nord-americana attesta lo stato di disorientamento di esaltazione nel quale sono giunti certi ambienti degli Stati Uniti. Tanto le stazioni radio che la stampa parlano correntemente della necessità di occupare Dakar, Casablanca, Oporto, Lisbona, le Canarie, Le Azzorre, e lè isola del Capo Verde per prevenire una occupazione dell'Asse, la quale metterebe in grave pericolo la indipendenza degli Stati Uniti. La stampa nord americana ha raggiunto il risultato paradossale di mettere una nota umoristica nella tragedia. Altri giornali pubblicano che Mussolini ed Hitler hanno sfidato gli Stati Uniti e che l'onore del popolo nord-americano obbliga la nazione a raccogliere la sfida. Quale sfida? La radio-americana afferma che l'asse vuole impadronirsi della flotta Francese la quale sommata con la flotta italiana e la flotta germanica formerà una flotta più potente della nord-americana. Quindi le coste degli Stati Uniti sono in pericolo. Nella esaltazione frenetica della sua propaganda la radio nord-americana dimentica di avere affermato cento volte che la flotta germanica è stata distrutta ai minimi termini nello Skagerrak, che la flotta italiana è stata distrutta e che gli equipaggi francesi non punterebbero mai i loro cannoni contro la democrazia. Il contegno della stampa nord-americana è tale che non si può pigliarlo sul serio. Non viene voglia nemmeno di controbattere certe affermazioni. Esse sono troppo ridicole.

Ordinanze dell' Alto Commissariato

Disciplina della circolazione e degli esercizi pubblici

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, vista l'ordinanza commissariale n. 13 del 29 aprile 1941-XIX,

ordina:

Art. 1.

I limiti entro cui la circolazione è permessa nella provincia di Lubiana sono modificati come segue:

dalle ore 5 alle ore 23.30 nel comune di Lubiana,

dalle ore 5 alle ore 22.30 negli altri comuni.

Art. 2.

L'orario di chiusura degli esercizi pubblici è prolungato alle ore 23 nel comune di Lubiana e alle ore 22 negli altri comuni.

E' vietata la somministrazione negli esercizi pubblici (caffè, bar, ristoranti ecc.) di bevande alcooliche, fatta eccezione per il vino e la birra. Ai proprietari e gestori di esercizi pubblici è fatto obbligo di rifiutare la somministrazione delle predette bevande in misura eccessiva o a persone che diano segno di ubriachezza.

Art. 3.

Rimangono invariate le altre disposizioni contenute nella ordinanza commissariale n. 13 del 29 aprile 1941-XIX anche per quanto riguarda sanzioni penali e amministrative ivi contemplate.

Lubiana, il 15 maggio 1941-XIX.

L'Alto Commissario
per la provincia di Lubiana:
Emilio Grazioli

Obbligo di denuncia dei crediti e debiti e dei titoli pubblici e privati espressi in dinari

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, vista l'ordinanza commissariale n. 8 del 25 aprile 1941-XIX,

ordina:

Art. 1.

E' fatto obbligo a tutti gli Enti, organi e uffici dell'ex Stato jugoslavo e dell'ex Banovina della Drava, agli altri enti pubblici e autonomi, agli istituti finanziari, assicurativi e di vredito, alle società commerciali e cooperative, alle private associazioni, alle congregazioni religiose, che abbiano la propria sede principale o anche una sede succursale, agenzia o rappresentanza nella provincia di Lubiana, nonchè alle persone fisiche pertinenti o domiciliate nella provincia di Lubiana, di presentare denuncia di tutti i crediti e debiti, espressi in dinari, verso analoghi enti o persone, di qualsiasi nazionalità che abbiano o abbiano avuto anteriormente al 12 aprile 1941-XIX una sede principale o succursale, una rappresentanza, agenzia, la pertinenza o il domicilio nei territori dell'ex Stato jugoslavo diversi dalla provincia di Lubiana o in altri Stati, esclusa l'Italia.

Art. 2.

Le denunce, nelle quali dovrà essere indicata la causa dell'obbligazione, vanno presentate in triplice esemplare, entro il 26 maggio 1941-XIX, alla Cassa di Risparmio del Banato della Drava su apposito formulario.

Art. 3.

Entro il 31 maggio 1941-XIX, gli enti e persone, indicate all'articolo 1, dovranno inoltre denunciare, con le modalità stabilite dal precedente articolo, tutti i titoli pubblici e privati: azionari, obbligazionari e di credito, espressi in dinari, di loro proprietà, ovunque depositati, emessi dall'ex Stato jugoslavo o da esso garantiti, oppure emessi da altri Enti pubblici o privati, istituti finanziari, assicurativi o di vredito, società commerciali e cooperative, associazioni private, congregazioni religiose, aventi la propria sede o da persone fisiche che abbiano o abbiano avuto anteriormente al 12 aprile 1941-XIX la pertinenza o il domicilio nei territori dell'ex Stato jugoslavo diversi dalla provincia di Lubiana.

Art. 4.

La denuncia di cui all'articolo precedente è pure obbligatoria per coloro, enti o privati, che per qualsiasi ragione detengono titoli ivi previsti di spettanza di Enti o persone con sede, pertinenza o domicilio in qualsiasi territorio diverso dala provincia di Lubiana. Nella denuncia dovrà essere chiaramente indicato il proprietario, la sua nazionalità, sede, pertinenza o domicilio, e la ragione della detenzione.

Art. 5.

I contravventori alla presente ordinanza, che entra immediatamente in vigore, saranno puniti a termine di legge.

Lubiana, 17 maggio 1941-XIX.

L'Alto Commissario
per la provincia di Lubiana:
Emilio Grazioli

Iz Goriške pokrajine

Nenadna smrt dveh duhovnikov. Na Srpenici pri Bovcu je nepričakovano umrl tamošnji župni upravitelj g. Sava Zor. Pisal je za neko stranko krstni list, ko ga je zadela kap. Ravno je hotel zapisati letnico in že izpisal številki 19, ko mu je omahnila roka in mu prenehalo biti srce. Domači so ga našli že hladnega, ko je še vedno mirno sedel pred pisalno mizo. Odšel je od svojega dela naravnost pred božjega Sodnika, ki mu je bil gotovo milostljiv, ker je bil rajnki vedno vnet in zvest njegov služabnik. Rodil se je 19. aprila 1885 v Gradcu. Po končanih gimnazijskih študijah se je najprej posvetil filozofiji na graški visoki šoli, kjer je ostal par let. Pozneje je stopil v bogoslovje, pel novo mašo l. 1915 in l. 1916 prišel na Goriško duše past. Kot kaplan in župni upravitelj je služboval po raznih duhovnijah: v Sv. Križu na Vipavskem, v Vel. Žabljah, v Temenici na Krasu, glavni del svojih življenjskih sil je pa žrtvoval planinskemu raju v okolju Bovca, kamor je prišel l. 1924, ko je bil imenovan za župnega upravitelja na Srpenici. Iz Srpenice je šel v Trnovo pri Kobaridu, iz Trnovega v Bovec za kaplana in upravitelja Čezsoče, od tam l. 1939 nazaj na Srpenico, kjer ga je zdaj sredi dela dohitela smrt. Pokojnik je bil vzoren duhovnik, vse svoje proste ure je tičal v knjigah. Ostal je zvest študiju filozofije, ki jo je vzljubil v svojih mladih letih, ter je bil zelo učen in naobražen mož. Bil je nekoliko svojevrsten, vendar zelo blag in plemenit človek, prava dobričina in ga bodo ohranili naši ljudje povsod, kjer je pastiroval, v najlepšem, hvaležnem spominu. Naj mu bo nebeški Oče bogat plačnik! — V Gorici je nenadoma izdihnil, zadet od kapi, g. Romano Roman, dolgoletni profesor verouka na goriški gimnaziji. Po rodu je bil Furlan. Rodil se je 15. decembra 1877 v Fiumicellu v Furlaniji. Služboval je pa skoraj vse svoje življenje v Gorici in je bil široko znan tudi v slovenskih krogih, kjer je imel mnogo znancev med sošolci in učenci. Bila je ravno velika sobota in se je pripravljal na obisk svojega rodnega Fiumicella, ko se mu je približal angel smrti in mu pritisnil svoj hladni poljub, da se je na mestu poslovil za vedno. Svoj čas se je rajnki uspešno ukvarjal tudi z zadružništvom in je bil dolgo vrsto let predsednik furlanske zadružne zveze ter je gojil stike tudi s slovenskim zadružništvom. Bil je pošten, dober človek. Naj mu sveti večna luč!

Železniškega paznika povozil vlak. V bližini postaje Torre Viscosa pri Vidmu se je pripetila nenavadna nesreča, da je paznik na železnici postal žrtev vlaka. 53letni železničar A. Paravani, ki je imel nalogo nadzorovati železniško progo v področju zgoraj imenovane postaje, je mirno stopal med obema tiroma in opravljal svojo službo. Ko mu je privozil nasproti vlak, ki je prihajal iz Trsta, se mu je umaknil in stopil na drugi tir. Pri tem je nesrečni mož preslišal, da je ravno v tistem času privozil v nasprotni smeri tovorni vlak, ki ga je podrl in razmesaril.

Vdova po pokojnem sodnem nadsvetniku M. Rutarju umrla. V dobrem mesecu mu je sledila. Obolela je pred njim. Ko je njega zagrabila kratka bolezen in ga pobrala, je ležala in ga ni mogla spremiti na zadnji poti. Ležala in žalovala je potem vse kratke tedne, ko se je tudi ona, vdana v voljo božjo, poslovila in odšla za njim. Pokojna gospa Ernestina Rutar je bila iz spoštovane družine Cotič, ki je imela v Cerovem v Brdih lepo posestvo. Izpolnila je 71 let. Bila je dobra in blaga mati, ki je ob strani svojega uglednega moža skrbno gospodinjila in lepo vzgajala svojo družino. Ohranili jo bomo v častnem spominu! Naj počiva v Bogu! Žalujoči družini iskreno sožalje.

Hoja v nebo

Nemara da ni bil noben čas tako malo pripraven za zbranost duhá, kot je sedanji. Vsepovsod se ti za pogled in občutke in misli nuja vse drugo, kar ni niti malo v zvezi z nebom in z mislimi na hojo v nebo. Ali niso kakor večni škripci nad teboj kotaleči se spomini na nekdanje dni, ki ti nasilno odrivajo misli nazaj in ti odvažajo vse novo na kraj prejšnjih poti? Ali niso misli, ki se zdaj porojene, kakor v kamen vdolbene, ki nise ne prožne in ne gibljive in tičijo le v kamnu, to se pravi, v skrbi za ta ljubi kruhek in za vse, kar je z njim v zvezi? In ali niso vsi občutki povezani s trnjem in obdani z bodicami, da se, revež, še premakniti ne moreš, ne da bi te ne zabolelo? Noge pa nam stopajo po grušču vsakdanjih težav, da se nam spodmikajo in napravimo le po en korak naprej, a po dva nazaj.

Moliti — težko je zdaj moliti! Povzdigniti duhá k Bogu — ko nam ga pa lepljiva ilovica siloma tišči k tlom! Pa je zemlja vendarle svoje storila, je poslala pomlad in je poslala mesec maj in je tudi cvetje prišlo in petje ptic. In cerkveno leto nam je ostalo isto v svojih praznikih in nam je za danes dalo vzvišeni spomin na vnebohod samega Boga in Stvarnika.

Hoja v nebó — najtežja hoja. Vseh [illegible] polna je taka hoja in tudi Bog je bil prej [illegible] in osramočen in opljuvan, preden je odšel v nebo. Mi, ki smo njegovi otroci, prav navadni otroci, pač ne moremo pričakovati, da bi po drugačni preteklosti prišli navzgor, na višek naših poti, v nebó. Zato so tudi naše priprave za na to pot polne trpljenja in bridkosti, zato nam je sredi najhujšega še moliti težkó, da časih nehote zavzdihnemo s Kristusom: »O, Bog, zakaj si me zapustil!«

Pa je vendarle edino, kar drži, Bog. Pa je povzdigovanje našega duhá v nebo vendarle edino, kar bo obveljalo in česar nam ne bo nihče mogel vzeti. Povzdigujemo pa svojega duhá in hodimo s tem v nebó lahko zmeraj s svojim delom, mišljenjem, premagovanjem, ponižanjem in z odpuščanjem. Posebno še z odpuščanjem. Mislimo si, da smo na gori sami z Bogom in da Ga vidimo oditi v nebó. Ali nam ni v taki misli vse drugo ničevo, vse en sam prah, vse sami drobci? Zakaj, ta pot je, ki je resnica. Da bi nam Bog tako pomagal, nam in vsemu našemu narodu, da bi pravilno hodili v nebó, zlasti še v teh hudih dneh! Da bi nas blagoslovil.

ŠPORT

Lahkoatletski meeting SK Planine

SK Planina priredi 1. junija ob 10 na Stadionu ob Tyrševi cesti seniorski otvoritveni meeting. Pravico nastopa imajo vsi atleti klubov, ki so člani SLAZ. Prijave atletov in točke v katerih bodo nastopili se morajo brez prijavnine oddati do petka 30. maja do 12 na naslov: Mevlja Franc, OUZD, Miklošičeva cesta. Prijave pa, ki bi prispele kasneje kot je določeno, se ne bodo upoštevale!

Vrstni red disciplin: ob 10: 100 m predteki in met krogle; 10.20: 400 m predteki in skok v daljavo; 10.45: 1500 m in met diska; 11.05: 100 m finale in met kopja; 11.15: 400 m finale; 11.30: 300 m in skok v višino; 11.50: štafeta 4×100 m.

Atlete opozarjamo, da se bodo točke vrstile v priobčenem vrstnem redu in točno ob napovedanem času!

•

Že danes opozarjamo na zanimivo revanžno pokalno tekmo **SK Ljubljana — SK Mladika**, ki bo v nedeljo, dne 25. t. m. ob pol 11 dopoldne na Stadionu SK Mladike na Kodeljevem. Gotovo bo SK Mladika skušala popraviti nedeljski rezultat in se tako kvalificirati za nadaljno tekmovanje, kar bo dalo sigurno dober nogomet. Vstopnina bo minimalna.

Sportna tekma dveh narodov. Čudovita sportna prireditev, kakor je na svetu še ni bilo, se bo vršila koncem meseca maja na Finskem. Sestavljena bo iz cele vrste prireditev, pri katerih bodo tekmovalci nastopali samo v eni disciplini — v hoji, zato pa bo udeležba naravnost fantastična, računajo namreč z enim milijonom tekmovalcev. Seveda se bodo vršila tekmovanja na raznih krajih in v različnih dnevih. Med drugimi bodo na primer tekmovali med seboj reprezentanti finskega in švedskega parlamenta, moštva finskih in švedskih univerz ter najrazličnejših drugih sportnih, kulturnih, gospodarskih itd. organizacij. Aktivno bosta sodelovala pri tekmah celo oba vodilna finska državnika, državni predsednik Risto Ryti, ki je znan sportnik ter še vedno aktivno nastopa ter predsednik ministrskega sveta Rangell. Bo to v pravem pomenu besede borba dveh narodov, le da se ne bo vršila na krvavem bojnem, temveč plemenitem sportnem polju.

Kolesarski šport. Na praznik Vnebohoda bodo v Rimu velike kolesarske dirke na 100 km, in sicer samo za vojaške tekmovalce. Večina znanih italijanskih kolesarjev, ki imajo evropski sloves, služi v vojski, ter bodo tekme zaradi tega zelo napete. — 175 km na uro na kolesu — to je že nekaj. Ta nenavaden rezultat je dosegel v Los Angelesu francoski dirkač Alfred Letourneur, seveda samo z motornim vodstvom. Pred nekaj leti je Letourneur postavil v Parizu svoj rekord z 146.200 km na uro, katerega pa je sedaj že znatno izboljšal. — Kolesarski prvak Južne Amerike je mladi Italijan Bruno Loatti. V letih 1940 in 1941 je nastopil na 64 tekmah ter je dosegel 45 zmag! Loatti je prvak Južne Amerike v vseh kolesarskih disciplinah.

Skrivnost uspehov finskih smučarjev

Finski smučarji so na dolgih progah neprekosljivi. Skrivnost njihovih uspehov pa odkrivajo sedaj Švedi, ki so za svojo smučarsko ekipo nastavili letošnjo spomlad posebnega lahkoatletskega trenerja. Pod njegovim vodstvom bodo trenirali švedski smučarski tekmovalci v vseh lahkoatletskih panogah ter bodo nastopali tudi na lahkoatletskih tekmah. Švedski športni listi strokovno komentirajo ta ukrep ter poudarjajo, da tiči vsa skrivnost finskih smučarskih uspehov edino v tem, ker so njihovi smučarji obenem prvovrstni lahkoatleti. — Taisto Mäki, svetovni prvak v teku na 5000 m in eden najboljših znanih finskih lahkoatletov, je bil letos zmagovalec v mednarodnem smučarskem troboju, v teku na 20 km. Kurrikalla, svetovni prvak v smučanju na 50 km je obenem eden najboljših znanih finskih tekačev na srednjih progah ter bo sodeloval letos v finski reprezentanci v teku »skozi Stockholm«, ki ga priredi švedska lahkoatletska organizacija 15. junija. Obenem je začel Kurrikalla s treningom za maratonski tek — najtežjo in najnapornejšo lahkoatletsko disciplino. Tudi vsi ostali finski smučarski prvaki so obenem vneti lahkoatleti. Tekmovalci za smučarske teke od 18 do 50 km trenirajo v lahki atletiki predvsem srednje proge — teke od 400 do 1500 m. Poleg tekov pa seveda tudi druge lahkoatletske discipline in nastopajo predvsem tudi na tekmah, kajti poleg telesne kondicije je treba vzgajati tudi voljo, in sicer najprimernejše s trdo, plemenito športno borbo.

Gospodarstvo

Odkritje slovenskih bogastev

G. Carlo Tigoli, posebni dopisnik velikega tržaškega dnevnika »Il Piccolo«, je napisal o Ljubljanski pokrajini že veliko člankov v svojem listu; pisani so s pesniškim občutjem in izredno ljubeznijo do našega naroda in krajev. V zadnji številki od 20. maja je izšel zopet članek g. Tigolija, v katerem opisuje svojo pot na Dolenjsko ter svoja odkritja o lepotah in bogastvu pokrajine, o pridnosti in podjetnosti njenih prebivalcev in o izgledih za še lepšo bodočnost.

Ceste, ki peljejo iz Ljubljane v Kočevje (g. Tigoli piše »Cocevie«) in v Novo mesto, ki sta središči najbolj južnega dela nove pokrajine, nas vodijo v nasmejane in najbogatejše kraje italijanske Slovenije. Ceste so prašne, toda pokrajina, po kateri so izpeljane, je lepa in bogata. V začetku poti kažejo že pašniki, da je živinoreja glavni činitelj kmečkega gospodarstva. Toda belgrajska politika in vojna sta izpraznili hleve in treba bo veliko časa, da se to bogastvo zopet spravi na višino. Cesta pelje skozi lepe vasi, mimo mogočnih starih gradov, pod griči, ki jih krase zvoniki cerkvá, vodi nato skozi »skrinjo Slovenije«, skozi bogato gozdno pokrajino. Vse je leseno, hiše ob cesti, veliki križi, kapele, okrašene z lesenimi kipi. V hišah delajo možje iz debelih hlodov čudovito lična domača in poljedelska orodja. Iz gozdne pokrajine se vije cesta do doline žuboreče rečice, pokrajina se izpreminja, naenkrat se pojavijo bogata polja, med katerimi so razsejani kmečki domovi. Vse je pestro in barvito, kakor živopisne ženske obleke, kakor v nasprotje zastrtemu nebesnemu svodu, iz katerega tako pogosto dežuje. Tudi v večjih krajih so vse hiše pisano pobarvane v vseh barvah. Nova pokrajina je bogata, skoraj petdeset odstotkov pokrita z gozdovi. To lesno bogastvo daje življenje mnogim industrijam, žagam, mizarstvu, tovarnam celuloze in papirja. Toda ta industrijska aktivnost ne more kljub vsej podjetnosti posameznikov izrabiti v večjem obsegu tega, kar se ji nudi. Poljedelstvo je v zasedeni Sloveniji šele drugovrstnega gospodarskega pomena. Šestav pokrajine mu ni naklonjen, toda skopost narave odtehta silno velika delavnost slovenskega ljudstva. Tipična produkta sta ječmen in oves. Denarništvo temelji na majhnih, pa zelo delavnih kreditnih zavodih, številnih zlasti v poljedelskih središčih, ki družijo majhne posestnike v zadrugah. Tem krajem se obeta poleg izrabljanja naravnih bogastev, predvsem lesa, tudi razmah tujskega prometa. Kdor ljubi samoto in ne zahteva razkošja, ta bo našel tukaj idealna bivališča za oddih. Volja za delo in zaupanje v bodočnost v veliki državi, v katero je Slovenija pred nedavnim vstopila, bodo zagotovila Ljubljanski pokrajini cvetočo prihodnjost.

Zadružništvo v Ljubljanski Pokrajini

Na sestankih zadružnih zvez so izjavili zastopniki Visokega Komisariata, da bo Italija storila vse, da se slovensko zadružništvo, ki je zaradi razkosanja slovenskega ozemlja utrpelo občutno škodo, okrepi in zraste zopet v močno gospodarsko silo, ki bo lahko koristila svojemu narodu. Pri Zadružni zvezi v Ljubljani so se oglasili zastopniki Zveze kmetijskih kreditnih zadrug za vso Italijo iz Rima kakor tudi zastopniki delavskega zadružništva iz Trsta. Pokazali so pripravljenost za medsebojno zadružno sodelovanje.

Z zaupanjem gledamo v bodočnost! Poživimo delovanje naših zadrug vsak na svojem mestu in po svojih najboljših močeh.

Gospodarstvo nove kraljevine Hrvatske

Hrvaški listi prinašajo nekatere provizorične podatke o gospodarski moči Kraljevine Hrvaške. V tej državi je posejanih okoli 2,325.000 hektarov z žitaricami, 1,113.000 ha s koruzo, nadalje s samo pšenico 599.000 ha. Razdelitev tal je naslednja: orna zemlja 3,032.000 ha, vrtovi 78.000 ha, livade 907.000 ha, vinogradi pa 100.000 ha, sadovnjaki 109.000 ha in pašniki 1,886.000 ha.

Število sadnih dreves je sledeče: 14,306.000 češpelj, 2,484.000 jablan, 1,686.000 hrušk, orehov 1,107.000 in 863.000 češenj.

Živinoreja ima naslednje število glav živine: 631.000 konj, 1,975.000 goved, 1,343.000 svinj, 3,027.000 ovac in 8,771.000 glav perutnine.

Gozdov je okoli 4 milijone ha, od tega pa 20% bukovih, 10% hrastovih in 70% razne druge vrste drevja.

Proizvodnja premoga je znašala: črni premog 57.000, rjavi 1,666.000 ton in lignit 641.000 ton. Železne rude so nakopali 575.000 ton. — Znatna so ležišča boksita. — Znatna je tudi industrijska proizvodnja na Hrvaškem.

Iraško gospodarstvo

Irak je država, ki ima površino 302.000 km² in šteje 3.6 milijona prebivalcev. Prebivalstvo je pretežno zaposleno v kmetijstvu in živinoreji, le v mestih je mnogo obrtnikov, dočim industrije skoraj ni.

Dežela je pretežno stepa in puščava. Samo zemlja med Evfratom in Tigrisom, ki je umetno namakana, je za kmetijstvo važna. Kmetijstvo daje predvsem pridelke za domačo porabo in za potrošnjo v državi, za izvoz pa prihaja v vedno večji meri v poštev bombaž. Leta 1939 je Irak pridelal 15.000 bal bombaža, katerega je večinoma izvozil na Japonsko. Letina bombaža za 1940 je cenjena na 35.000 bal ali 6,000.000 kg, kar je tudi večinoma prevzela Japonska.

Izredne važnosti pa je iraški petrolej. Z vrtanjem za petrolejem so začeli že pred letom 1914, velikega pomena pa je postal iraški petrolej šele v prejšnji svetovni vojni. Za odvoz iraškega petroleja služi 1200 km dolga cevna linija v Hajfo v Palestini in Tripolis v Siriji. Ta cev lahko prevede 4 milijone ton petroleja letno. V zadnjih letih so bila v teku dela, da se ta kapaciteta podvoji.

Iraška valuta je dinar, ki je enak po vrednosti angleškemu funtu. Leta 1939 je znašal uvoz 8,156.000 dinarjev, izvoz pa 3,525.000 dinarjev, t. j. angleških funtov. Toda v teh številkah ni upoštevan petrolej, pač pa na uvozni strani blago, ki je bilo uvažano za potrebe angleških čet.

Glavni izvozni predmeti so: žito in moka, živina, dateljni in bombaž; uvozni pa sladkor, bombažne tkanine, umetna svila, cement, železo in železni predmeti. Najvažnejši partner je bila doslej Anglija, pri uvozu pa še nadalje Japonska, USA, Nemčija in Indija, pri izvozu pa USA, Japonska, Indija in Sirija.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 22. maja: Vnebohod Gospodov; Marjeta Kasijska, vdova.

Petek, 23. maja: Janez Rossi, spoznavalec; Deziderij, škof in mučenec; Evfebij, škof.

Sobota, 24. maja: Kraljica apostolov; Pomoč kristjanov; Suzana, mučenica.

Novi grobovi

✝ V Ljubljani je v sredo ob 10 dopoldne mirno v Gospodu zaspala ga. Frančiška Cenčič, vdova po žel. sprevodniku, trgovka in posestnica. Rajna gospa je bila zelo usmiljenega srca in je rada pomagala siromakom. Pogreb blage pokojnice bo v petek ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Zaloška cesta 16, na pokopališče k Sv. Križu. — Po dolgi bolezni je umrl Franc Cerar, nadsprevodnik drž. žel. v pokoju. Pogreb bo v četrtek ob 5 popoldne z Žal, kapela sv. Krištofa, na pokopališče k Sv. Križu. Naj jima sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

✝ V Ljubljani je umrla zadeta od kapi gospa Marija Bajt-Podbrščček roj. Durli iz Kanala pri Gorici. Pogreb bo v četrtek, 22. t. m. ob 3 popoldne iz kapele Marijino Oznanjenje na Žalah. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje.

✝ V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gospa Marjeta Lokar roj. Štrbenc, soproga nadučitelja v pokoju. Pogreb bo v četrtek ob pol petih popoldne izpred mrtvašnice na Zaloški cesti na pokopališče v Štepanji vasi. Blag ji spomin! Žalujočim naše iskreno sožalje!

✝ V Ljubljani je umrl gos. Mirko Košir, avtoprevoznik. Pogreb bo v petek, 23. maja ob 4 popoldne z Žal, kapela sv. Jakoba, na pokopališče k Sv. Križu! Naj počiva v miru! Žalujočim naše iskreno sožalje!

✝ V Dol. Podborštu pri Trebnjem je v starosti 37 let umrla ga. Angela Gričar roj. Pocajt. Pogreb bo na praznik Vnebohoda ob 4 popoldne izpred hiše žalosti na podružnično pokopališče k Sv. Marjeti. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne novice

= **Poroka.** V ponedeljek, 19. maja sta se poročila v Št. Vidu pri Stični g. Mlečnik Ivan, obč. uradnik in gdč. Semrov Zalka. Novoporočencema želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Bramorje in voluharje

uniči preizkušeno sredstvo **BRAMORIN.** Navodila v drogeriji KANC — Ljubljana, Židovska ulica 1

— **Na predvečer praznika M. Pomočnice** (24. majnika) bo na Rakovniku v Ljubljani po šmarnicah lepa akademija. Sodeluje domača godba. Med drugim je na sporedu zvočni film o Piju XII., lanski marijanski procesiji in o mladinskih dnevih v Ljubljani. Vljudno vabljeni!

— **58-letnico mature na ljubljanskem učiteljišču praznujejo letos tovariši:** Antosiewicz Adolf, nadučitelj v p. v Klachau, Gor. Štajersko; Christof Josip, ustanovitelj ter prvi ravnatelj znane enoletne privatne trgovske šole v Ljubljani; Emanuel Josip, pisarniški ravnatelj v p. v Ljubljani; Luznar Franc, nadučitelj v p. v Kranju, in Pirv Avgust, mestni učitelj v p. v Ljubljani. — Jubilantom želimo še dolg, zadovoljen in srečen življenski večer!

— **»Knjižice«** spet redno izhajajo. Zadnja je: »Naše pribežališče« (dr. Franc Knific), prav primerna za letošnji majnik. Stane 1 dinar. Uprava — Rakovnik.

— **Poštni promet v Hrvatsko obnovljen.** Odslej naprej sprejemajo vse pošte v Ljubljanski pokrajini pisemske pošiljke za kraljevino Hrvatsko. Vse pošiljke je treba frankirati po tarifi za inozemstvo.

— **Nesreča.** V Naklem na Gorenjskem je padel dvetletni sinček kamnoseškega pomočnika Josipa Pavlina z mize na tla in si zlomil desno roko. — Posestnikov sin, petletni Franc Velikonja iz Kranja, si je pri padcu zlomil levo roko. Oba so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. — Dvajsetletna Ivanka Trdinova iz Medvod je šla po Celovški cesti, pa jo je podrl neki avtomobilist. Dobila je hude poškodbe po nogah in životu. — Sedemletni Josip Smerdelj z Ižanske ceste v Ljubljani se je z vrelo juho polil po obrazu in se hudo opekel. Tudi ta dva se zdravita v ljubljanski bolnišnici.

— **Žrtev granate.** Dvajsetletni delavec Janez Adlešič z Zaloške ceste v Ljubljani je neprevidno ravnal z granato, ki se je razpočila in ga hudo poškodovala po vsem životu. Poklicali so reševalni avtomobil, ki ga je prepeljal v bolnišnico.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 10.30, 15., 17. in 19. uri!

Pretresljiva ljubezenska drama po rom. E. Bronte

Glas v viharju

Laurence Olivier, Merle Oberon, David Niven (s slovenskimi napisi)

Kino Matica, telefon 22-41

Junaške pustolovščine

Napeta vsebina ter junaški vojni podvigi. Gary Cooper, Andrea Leeds, David Niven

Kino Sloga, telefon 27-30

Krasen ekspedicijski film iz kraljestva črnega kontinenta

Zanimivosti Afrike

Film je opremljen s hrvaškimi napisi

Kino Union, telefon 22-21

Iz Spodnje Štajerske

Graško deželno gledališče v Mariboru. Od prihodnje sobote, 24. maja dalje bo graško deželno gledališče stalno nastopalo v Mariboru, in sicer redno ob sobotah in nedeljah. Na programu ima 12 dramskih del. Poleg tega pa bo gledališče gostovalo tudi v drugih mestih na Spodnjem Štajerskem, predvsem v Celju in v Ptuju.

Kulturni dnevi Hitlerjeve mladine bodo v Mariboru od 4. do 8. julija. Prvi dan bo otvoritev, naslednji dan je posvečen predavanjem iz likovne umetnosti, tretji dan godbi, četrti pa literaturi.

Pokojninsko zavarovanje nameščencev na Sp. Štajerskem, ki so bili doslej zavarovani pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani, in pa zavarovanje delavcev, organizirano pri OUZD, se bo organiziralo v nemških zavarovalnih ustanovah. V ta namen je bil osnovan v Mariboru poseben urad »Überleitungsstelle für Sozialversicherung«.

Delavce pošiljajo v Nemčijo. Arbeitsamt (prejšnja Borza dela) ima veliko posla z odpošiljanjem delavcev v Nemčijo. Vsak dan odpremijo zadnje čase najmanj 500 delavcev, ki gredo na poljska dela ter v razne industrije.

Ljubljana

Zahvalna služba božja v stolnici

V četrtek ob 10 dopoldne bo v stolnici slovesna zahvalna služba božja, katere se bo udeležil Eksc. Visoki Komisar g. Emilio Grazioli, dalje poveljnik Armadnega Zbora Eksc. armadni general Mario Robotti in drugi. K službi božji so povabljeni tudi zastopniki iz meščanskih krogov. Pri slovesni službi božji se bo izvajala naslednja cerkvena glasba: Dr. Fr. Kimovec: Ti si Peter; St. Premrl: Missa s. Josephi; Ant. Foerster: Graduale; St. Premrl: Offertorium; P. Hugolin Sattner: Te Deum; Gr. Rihar: Tantum ergo. Izvajajo: stolni zbor sv. Nikolaja, operni orkester, orgle iz posebne prijaznosti profesor Glasbene akademije msgr. St. Premrl, vodstvo pa ima stolni dekan dr. Fr. Kimovec.

•

1 **V soboto bo Marija Pomočnica kristjanov, kateri je posvečena cerkev na Rakovniku.** Letos nam ni mogoče romati na Brezje, zato tem bolj pobožno poromajmo k Mariji Pomočnici na Rakovnik! Ker pa bo v nedeljo tam veliko romarjev z dežele, opravimo Ljubljančani svojo pobožnost po možnosti že v soboto, na sam praznik Marije Pomočnice! Svete maše bodo nepretrgoma od 5 do 12. ure. Ob pol 7 in ob 10 bo sv. maša z ljudskim petjem, ob pol štirih in zvečer ob pol osmih bo šmarnična pobožnost s pridigo, petimi litanijami in blagoslovom. Po obeh pridigah se bo podelil blagoslov Marije Pomočnice.

1 **Križanski moški kongreganisti** se udeleže danes, v četrtek, popoldne ob štirih pogreba svojega pokojnega sobrata g. Ivana Tomažiča, ki je bil član kongregacije od njenega početka v l. 1902. Žalni sprevod pojde z Žal, kapelica sv. Jožefa. Sveta zadušna maša se opravi za pokoj rajnega v »križankah« v ponedeljek, 26. maja ob šestih.

1 V **»Učiteljici«** je podal pisatelj Nicodemi vse veliko hrepenenje žene po otroku ter vso materinsko ljubezen. Igro bo uprizorila Prosvetna zveza v Frančiškanski dvorani v nedeljo 25. t. m. ob 19. Vstopnice se dobijo v predprodaji od danes naprej v Prosvetni zvezi. Obisk toplo priporočamo.

1 **Pesem o lepoti življenja** bi lahko imenovali dramo mladega pisatelja T. Glavana »Ubili so človeka«, ki so jo igralci **»Jeklo«** uprizorili v nedeljo v frančiškanski dvorani. Občinstvo jo je z navdušenjem sprejelo — Na splošno željo bodo igro ponovili na Vnebohod, 22. maja ob 7 zvečer v frančiškanski dvorani. Zaradi velikega zanimanja si nabavite vstopnice v predprodaji.

1 **Altistka ga. Franja Golobova** bo pela v ponedeljek, dne 26. t. m. na samostojnem koncertu vrsto pesmi iz italijanske in slovenske literature ter nekaj arij iz svetovnih literatur. Na klavirju jo bo spremljal pianist Marjan Lipovšek. Spored večera pesmi in arij, kakor se imenuje njen koncert ,ki ga prireja Glasbena Matica, obsega tri dele. Prvi del je posvečen predvsem italijanski klasični pesmi. Za uvod bomo slišali prekrasno arijo «Eia Mater« iz Pergolesijevega oratorija «Stabat Mater«. Sledili bosta dve pesmi, ki ju je komponiral skladatelj Carissimi in sicer pesem «Zmaga« ,dalje bomo slišali Falconierijeve «Lepe oči«, Scarlattijevo «Že sonce vzhaja« in moderno italijansko skladbo Respighijeve «Megle«. Arija «Eia Mater« bo peta v originalu v latinskem jeziku ,ostale pesmi v prevodu, ki ga je mojstrsko oskrbel kapelnik Niko Štritof. V drugem delu bo vrsta slovenskih samospevov. Tretji del večera pa obsega arije. Na večer naše odlične pevke opozarjamo. Koncert se bo vršil v veliki Filharmonični dvorani. Začetek ob 20. Predprodaja v Knjigarni Glasbene Matice.

1 **Reklamne napise izvršuje** Žvegelj, Cojzova cesta 1. Slikarstvo-pleskarstvo.

1 **Gledališke obiskovalce opozarjamo,** da posluje dnevna blagajna v Operi (predprodaja vstopnic za dramske in operne predstave) vsak dan dopoldne od pol 11 do pol 13, popoldne pa od 17 do 19. V Drami je odprta blagajna vedno samo pol ure pred predstavo. V Operi se dobijo vstopnice za vse operne in dramske predstave že en dan prej v gori navedenih poslovnih urah, zato p. n. občinstvu priporočamo, da si nabavlja vstopnice že v predprodaji, da se tako izogne čakanju in navalu pri blagajni pred pričetkom predstave.

1 **Dijaška predstava.** V petek ob 15 bodo igrali pri globoko znižanih cenah od 14 din navzdol Gehrijevo igro v devetih slikah **»Šesto nadstropje«**, ki spada med posebno uspele predstave v letošnji sezoni in zavzema eno izmed najvidnejših mest, pri kateri se občinstvo odlično zabava. V igri se druži življenjska resnoba s tragikomiko vsakdanjega življenja.

1 **»Princeska in zmaj«** je ljubka mladinska igra, v kateri je ponazorjen boj pogumnega dečka Jožka s triglavim zmajem. Gozdne živali in bajna Joška, med njimi sedem palčkov, pomagajo malemu junaku izvršiti težko delo. Udarna koračnica palčkov, lepi baleti, zabavni dvorni norček, lepa princeska, hudi zmaj in drugi, pripomorejo dejanju do pestrosti. Pevne glasbene točke bodo ostale otrokom v najlepšem spominu. Predstava bo na praznik, 22. t. m. Opozarjamo na začetek predstave, ki bo ob pol 11 dopoldne. Veljajo globoko znižane cene od 24 din navzdol.

1 **Mlada slovenska umetnost** črpa iz rojstne zemlje, ona je up naroda. O tem priča prodoren uspeh, ki ga je dosegla ob otvoritvi razstave in vsakodnevnem ogromnem obisku, katerega je deležna. Opozarjamo na razstavo pri Bati tudi šolska vodstva. Vstopnine ni. Na Vnebohod bo odprta od 9—12.

1 **Pridelovanje dišavnih in zdravilnih zelišč** bo pojasnjevala na predavanju ga. H. Kelhar, strok. utiteljica meše. šole neprekinčno v petek 23. t. m. ob osmih zvečer v deški ljudski šoli v Sp. Šiški. Ker je bilo to predavanje predvideno že začetkom m. m. pričakuje podružnica SVD Šiška še večje zanimanje za ta predmet

1 **Za socialno akcijo Rdečega križa** je daroval gospod mg. ph. Rihard Sušnik, lekarnar, mesto venca na krsto gospoda ravnatelja Zamida Matije 500 din — V isti namen je darovala rodbina Lušin in Miholič mesto venca na krsto gospe Marije Vrančičeve 200 din.

1 **Živahnost na živilskem trgu.** Tržni dan pred praznikom je bil kljub slabemu vremenu živahen. Na Sv. Petra nasipu je bilo naprodaj do 3000 kg krompirja po 2.50 din kilogram. Krompir je bil največ pripeljan od dolenjske strani. Otoki na Vodnikovem trgu so bili vsi zasedeni. Jajca so bila mahoma pokupljena. Med gospodinjami se je raznesla govorica, da je prišlo na trg do 10.000 jajc, ki naj bi bila nekje zaplenjena. Stvar pa je bila ta, da so lopo, kjer je poprej mestna občina prodajala krompir, rezervirali za prodajalke jajc in perutnine. Tja so prišle prodajalke in pod nadzorstvom tržnih organov so mirno prodajale jajca, ker ni bilo okrog njih take gneče kakor pa na klopeh. Na trgu je bilo nekaj kokoši po ceni 60 do 80 din komad. Vse je bilo prodano. Zelenjave je bilo na izbiro in v obilici. Posledica je bila, da je bila gotova zelenjava celo cenejša, kakor jo je bilo določilo tržno nadzorstvo za ta teden sporazumno z zastopnicami gospodinj in prodajalcev in kakor je bilo objavljeno. Uvožena solata je bila včeraj 14 do 18 din kg. Očiščena berivka, ki je je bilo precej, je bila 12 do 14 din kg. Na trgu se je dobil še regrat, ki je bil po 5 din kg. Na drugem otoku živilskega trga je bila pravcata razstava najrazličnejših rož v lončkih in brez njih. — Sezona za sajenje visokega fižola je pri kraju. V mesto dovažajo kmetje iz gozdov velike preklje, ki so po 1 do 2 dinarja komad. Na trgu za mlečne izdelke in med je bil naprodaj le med, mlečnih izdelkov ni bilo.

MALI OGLAS

V SLOVENCU — SIGUREN USPEH

1 **Zaščita stanovanjskih najemnikov traja dalje.** Lani 16. oktobra od bivše belgrajske vlade izdana uredba o zaščiti stanovanjskih najemnikov traja dalje in je veljavna do 16. oktobra letos. Sodne odpovedi stanovanj in raznih lokalov so dovoljene le iz razlogov, ki jih navaja ta uredba. Da vpliva zaščita stanovanjskih najemnikov na število sodnih odpovedi, je razvidno iz primerjave stanovanjskih odpovedi za maj lani in letos. Lani je bilo od dne 1. maja do 20. maja vloženih 175 stanovanjskih odpovedi, letos ob istem času le 87. Lani je bilo od januarja do 20. maja prijavljenih okrajnemu sodišču 985 stanovanjskih odpovedi, letos za isti čas samo 470. V maju ni bilo predlaganih nobenih stanovanjskih deložacij.

Gledališče

Drama: Četrtek, 22. maja ob 15: **»Mali lord«.** Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. — Ob pol 19: »Kovarstvo in ljubezen«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Petek, 23. maja ob 15: »Šesto nadstropje«. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. — Sobota, 24. maja: »Komedija zmešnjav«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera: Četrtek, 22. maja ob pol 11: »Princeska in zmaj«. Mladinska predstava. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. — Ob 19: **»Baletni večer«.** Red Četrtek. — Petek: Zaprto.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v četrtek: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10 in mr. Bohinc ded., Rimska cesta 31. **V petek:** mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta 48.

Iz kraljevine Hrvatske

Zagreb, 21. maja. Rj. Po svoji vrnitvi iz Rima je državni podtajnik v zunanjem ministrstvu dr. Lorković sprejel zastopnike italijanskega in nemškega tiska in jim izjavil, da je vesel, da lahko pozdravi časnikarje osi po svojem zgodovinskem potovanju v Italijo. Poglavnikov sklep je bil storjen v popolnem soglasju s hrvatskim narodom in je obnova krone kralja Zvonimira in monarhije najvažnejši dogodek za hrvatsko državo. Z izbero kralja v Rimu je Hrvatska še enkrat dokazala svojo neodvisnost. S tem dejanjem postaja hrvatska suverenost posebno pomembna, zlasti z ozirom na Italijo in na države, ki sodelujejo pri obnovi novega evropskega reda.

»Hrvatski narod« objavlja uvodnik, v katerem ostro obsoja politiko bivšega podpresednika jugoslovanske vlade dr. Mačka. Članker piše, da se je dr. Maček dal vplivati po znanem masonu in anglofilu Krnjeviću in drugih plačancih Londona in je tako delal politiko, ki je bila katastrofalna za Hrvatsko. Maček je bil tisti, ki je pognal Hrvate v vrste srbske vojske, da bi tam z ognjem in svincem sprejeli zaveznike, ki so prinašali svobodo hrvatskemu narodu. Toda hrvatski vojaki niso hoteli slediti temu pozivu. Kaj bi se zgodilo z našo Hrvatsko, če ne bi imeli Paveliča? Hvaležni moramo biti Previdnosti, ki nam je v takem trenutku in v takem možu poslala mogočne zaveznike, ki nas bodo podpirali, da bomo lahko mirno nadaljevali s svojim delom.

Vse javno mnenje pa z veliko pozornostjo pričakuje govor, ki ga bo danes imel Pavelič. Pavelič bo razložil potek in pomen zadnjih dogodkov v Rimu. Že včeraj so bile po zagrebških ulicah navdušene manifestacije za Hrvatsko, poglavnika, Duceja in Italijo. Snoči je tudi zagrebški tisk na zelo viden način objavil poročilo, da je Duce odredil, naj upravno oblast v zasedenih pokrajinah takoj prevzamejo hrvatske oblasti.

Hrvatski listi obširno poročajo o vrnitvi poglavnika dr. Paveliča v Zagreb z njegovega zgodovinskega potovanja v Rim in o navdušenih manifestacijah, ki so mu bile prirejene v Rimu in na hrvatski meji. Dr. Pavelič je sklical ministrski svet, kateremu so se pridružili tudi hrvatski delegati, ki so poglavnika spremljali v Rim, in nekatere osebnosti ustaškega gibanja. Dr. Ante Pavelič je obširno poročal o dogodkih in pojasnil njihov dalekosežni politični pomen. V četrtek ob 12 bo na trgu Sv. Marka v Zagrebu slavnostno zborovanje ustaških organizacij, na katerem bo imel poglavnik dr. Ante Pavelič važen govor.

Zagreb, 21. maja. Rj. Potniški in tovorni železniški promet med Hrvatsko in Madžarsko se bo obnovil v nekaj dneh. Konec tedna se bodo začela gospodarska pogajanja med Hrvatsko in Madžarsko in bo sklenjena obširna trgovinska pogodba. Istočasno se nadaljujejo gospodarska pogajanja z nemškim zastopstvom.

Razpuščene so bile vse vojaške organizacije prejšnjih strank in združene v novo armado, ki se organizira. »Narodna služba neodvisne hrvatske države« je začela s svojim delovanjem, z vojaškimi vajami in s poukom v tehniki, kemiji in zdravstvu. Dovslej je bilo imenovanih 126 letalskih častnikov in podčastnikov za učitelje.

Površina in prebivalstvo Kraljevine Hrvatske. Po začasnih podatkih ima Kraljevina Hrvatska površine okoli 100.000 kv. kilometrv, dočim šteje prebivalstva okoli 5,650.000, po štetju iz l. 1931. Od tega prebivalstva je 3,150.000 katolikov, nad 1 milijon 800.000 pravoslavnih in skoraj 700.000 muslimanov.

Letalska zveza Tokio—Moskva—Berlin—Rim

Tokio, 21. maja. Rj. V najkrajšem roku bodo vpostavili redno letalsko zvezo, in sicer na progi Tokio-Moskva-Berlin-Rim. Dnevnik »Kochi« pravi, da ta nova letalska zveza čez Sovjetsko zvezo dokazuje, da se Sovjetska zveza vedno bolj bliža trozvezi. Ta letalska zveza bo namreč lahko zelo podprla dinamično hitrost diplomacije držav Osi.

Italijanščina brez učitelja

20

In nazadnje boste prevedli tudi naslednje stavke:

Quésta famiglia êra úna vôlta mólto felíce. Il pádre êra un uômo mólto brávo. Avéva tré figliuôli. Speravámo di ricévere ôggi úna léttera délla mádre. Quél signóre portáva ógni giórno dei fióri a túa sorélla. Cercávo lavóro.

Včeraj sem se ves dan igral. Nismo mislili na naše stvari. Učitelj je hvalil učence. V mestu smo srečavali mnogo vojakov. Mati je bila delavna žena. Vsi so ljubili starega očeta. Ljubezen je vladala med njimi.

Tu imate neznane besede, ki jih, prosim, prepišite v svojo beležnico:

una vôlta — nekoč	maêstro m. — učitelj
felíce — srečen, -a	scoláre m. (lo) — šolar, učenec
brávo, -a — priden, -a	in cittá — v mestu
figliuôlo m. — sin, otrok	incontráre — sreča(va) ti
ógni giórno — vsak dan	mólti soldáti — mnogo vojakov
fióre m. — cvetlica	laborióso, -a — delaven, -a
dei fióri — cvetlice (nekaj cvetlic)	tútti, -e — vsi, -e
cercáre — iskati	regnáre — vladati
lavóro m. — delo	amóre m (l') — ljubezen
giuocáre — igrati se	tra — med
affári mpl. — stvari, posli, zadeve	

DESETA LEKCIJA

Pomudili se bomo pri obutvi ter se naučili velelnika.

Obutev (le calzatúre) je danes dragocena reč. Zato že zasluži, da ji posvetimo nocoj malo pozornosti. Na splošno se imenuje čevelj la scárpa (prosim: ne izgovarjajte »škarpa!«), mn. le scárpe, par čevljev un páio di scárpe.

Glavno je, da je usnje ((la pélle, il cuóio) dobro. Vrhnje usnje se imenuje il tomáio, podplati so le suôle (edn la suôla), pête so i tácchi (edn. il tácco, tudi il tallóne), konica čevlja je la púnta. Slabe podplate je treba obnoviti (risuoláre), nabije se vsaj nova polovica podplata (mêttere mézze suôle). Pri tej priliki se ponavadi izmenjajo tudi gumaste pete (i tácchi di gómma).

Vse to opravi čevljar (il calzoláio). Kaj manjšega damo skromnemu obrtniku, ki se ukvarja samo s popravili in ga imenujemo il ciabattino.

Nove narejene čevlje (un páio di scárpe fátte) kupimo v trgovini s čevlji (la calzolería), kjer nam postrežejo s čevlji v različni velikosti (scárpe di divêrse grandézze). Če naročimo čevlje pri čevljarju, nam vzame mero ((pigliáre la misúra). Čevlji morajo biti zadosti široki (scárpe abbastánza lárghe), ne pa pretesni (scárpe tróppo strétte), ker dobimo sicer kurja očesa (il cállo — i cálli).

Čevlji so včasih nakovani (nakovanje — l'inchiodatúra, žebelj — il chiôdo), zlasti kvedrovci (il scarpóne da montágna), ki imajo navadno dvojen podplat (la dóppia suôla).

Zelo važna priprava so trakovi za čevlje (un páio di lácci ali: di stringhe ali: di legáccioli). Čevlje očistimo z voščilom (il lúcido da scárpe), če se ne zatečemo mimogrede k snažilcu čevljev (il lustrascárpe).

Nizki čevelj je la scárpa bássa ali la scarpétta, visoke čevlje imenujejo tudi scárpe a gambalétte. Škorenj je lo stivále, golenica pri škornju je il gambále (ki pomeni tudi usnjeno gamašo). Starejši gospodje so nosili visoke čižme na elastiko, scárpe con l'elástico.

Kdor je zelo moderen, ima čevlje z gumastimi (scárpe a suôla di gómma) ali celo plutovinastimi podplati (scárpe a suôla di sûghero).

Doma nosimo copate (le pantôfole), ki so navadno iz klobučevine (il féltro). — Posebne vrste obutve so še: kopalni čevlji (scárpe da spiággia), platneni čevlji (scárpe di téla, da ténnis). Za ples nosijo gospodje lakaste čevlje (scarpíni di vernice), dame pa raznovrstne plesne čeveljčke (scarpíni da bállo).

Non è mólto[1] gráve[2]

— Non sô che côsa hô ôggi; túttо il giórno[3] zôppico[4], signór dottóre.

— Spêro[5] che[6] non sarà côsa gráve[7], dice il médico.

Quíndi[8] ossêrva[9] più attentaménte[10] il súo cliênte[11] ed escláma:[12]

— Ma Vói avéte dimenticáto[13] di méttersi[14] úno stivále, perbácco[15]!

•

Preden začnemo novo lekcijo, prosim, — pozor! Globoko se, prosim, zamislite nad naslednjimi primerjavami:

kupil sem - ho comprato; kupoval sem - comprávo
zbal sem se — ho temuto; bal sem se — temévo
prejel sem — ho ricevuto; prejemal sem — ricevévo
odšel sem — sono partito; odhajal sem — partívo
končal sem — ho finito; končaval sem — finívo

Po tem premišljevanju pa poskusite spregati v imperfettu nekatere izmed glagolov, ki jih že poznate. Nato si privoščite tole vajo: zgodbo o krokarju in lisici postavite za vajo vso v imperfetto!

[1] zelo. — [2] resno. — [3] tutto il giorno = ves dan. — [4] zoppicare = šepati. — [5] sperare = upati. — [6] da. — [7] cosa grave prevédi: nič resnega. — [8] nato. — [9] osservare = opazovati. — [10] pozorno. — [11] pacijent. — [12] esclamare = vzkliknili. — [13] dimenticare = pozabiti. — [14] mettersi = obuti si. — [15] primaruha, šmenta ali kaj podobnega.

Borovniški viadukt popravljajo

Skoraj dva tisoč delavcev dela noč in dan — Do konca julija bo most popravljen

Accanto all'vecchio fondamento ripulito hanno cominciato ad incavare nuovi pilastri con i quali si rinforzerà il fondamento per la colonna di ferro. — Ob obiščenem starem temelju so začeli zabijati nove pilote, s katerimi bodo ojačili temelj za železni steber.

Veličastni borovniški viadukt, ki ga je porušila bivša jugoslovanska vojska na veliki četrtek tako, da se je vsega skupaj sesulo devet obokov nekako na sredi mostu, je pretrgal našo najvažnejšo železniško zvezo Ljubljana—Trst. Ker so bile istočasno porušene železniške zveze na drugih progah, je za zvezo Ljubljane s svetom ostala edinole proga Ljubljana—Karlovec—Reka. Zaradi velikega gospodarskega pomena naše železniške zveze s Trstom so se zato z vso naglico začela na progi vsa potrebna popravila. **Največ dela da seveda obnovitev velikega borovniškega viadukta, ki ga popravljajo ženijske čete Italijanske Vojske.**

V Borovnici je sedaj kaj živahno. Povsod stoje številni avtobusi, tovorni avtomobili in tehnična motorna sredstva edinic, ki so zaposlene s popravilom mostu. Nad dva tisoč delavcev, med njimi tudi mnogo domačinov, dela noč in dan. Delajo v treh skupinah po osem ur. Za nočno delo je ves most z ruševinami vred lepo razsvetljen, deloma z električnimi svetiljkami, deloma z velikimi acetilenkami. Ogromno je že delo, ki je bilo doslej opravljeno. Najprej je bilo treba zavarovati še stoječe oboke viadukta, zlasti tiste, ki meje na pretrgani del mosta. Zato so v zgornjem nadstropju viadukta na obeh straneh v treh zunanjih obokih postavili velike lesene odre, s pomočjo katerih so povezali vse tri oboke s šestimi železnimi traverzami drugega na drugega. Tako so bile stoječe kolone zavarovane. Nad oboki vlagajo prav sedaj še nove vezi, ki bodo vezale oboke podobno, kakor vezi pod oboki. Istočasno s temi deli, ki so zavarovala most pred nadaljnim podiranjem, pa je šlo izpod rok čiščenje ruševin. Sesute kolone so napravile med obema preostalima deloma viadukta dolg in visok grič, v katerem je ležala zdrobljena in cela opeka, pomešana z velikanskimi kvadri kamnitnih stebrov podpornikov.

Ker je bilo odločeno, da bodo manjkajoči del viadukta nadomestil z železno mostno konstrukcijo, ki bo vezala oba zidana dela, je bilo treba tudi za železni most, ki naj bi imel tri stebre podpornike, pripraviti temelje. Na treh mestih so se množice delavcev zagrizle v velikanski grič ruševin. Ob griču so pravokotno nanj na obeh straneh položili celo vrsto industrijskih tirov in na vozičkih začeli odvažati grušč. Opeko in drobno kamenje je bilo lahko odpeljati, težke kamnitne kvadre, ki so ponekod ležali drug na drugem, pa so razstreljevali. Še sedaj razstreljujejo kvadre po večkrat na dan, dočim so spočetka streljali skoraj vsakih par ur.

Ko so se delavci pregrizli do tal, so očistili svet okrog starega temelja in začeli temelj razširjevati. Pri tem delu potrebujejo veliko število dolgih pilotov, ki jih drugi delavci sproti pripravljajo. Zabijanje pilotov gre na pnevmatičen pogon. Stisnjeni zrak dviga močno železno klado po železni konstrukciji, podobni našim iz lesa zgrajenim nabijalom na ročni pogon. Svet je izredno trd, tako da gredo piloti le počasi v zemljo. Sporedno s temi deli se opravljajo tudi sondaže terena do dvajset metrov globoko. Na dveh mestih sedaj že zabijajo pilote za nove temelje, na tretjem pa še čistijo odprtino v griču razvalin. Na stare popravljene temelje, ki bodo razširjeni in utrjeni z velikim številom novih pilotov, bodo zabetonirali železobetonsko temeljno ploščo, v katero bodo usidrali železne nosilce železnega stebra podpornika.

Priprava temeljev bo v kratkem končana, nakar bodo mogli začeti graditi oder, s katerega bodo zgradili železni most. Prve začetke železnega odra so začeli že sestavljati ob zadnji koloni mosta, ki prihaja z griča Planina. oder sestavljajo iz močnih železnih cevi, ki v veliki višini napravljajo vtis drobnih palic. Gradivo za železni oder, kakor tudi velike množine železnih sestavnih delov za most, ki so deloma že pripravljeni, dovažajo z železco. Značilno je, kako velikanski ovinek mora napraviti vse to gradivo samo zato, ker je za sedaj železniška zveza med Logatcem in Borovnico še pretrgana. **Iz Italije prihajajo vlaki do št. Petra na Krasu, nakar jih usmerijo na reko in odtod čez Karlovec v Ljubljano in naprej do viadukta.** Ob viaduktu so sedaj nagromadene že velike kope najrazličnejših sestavnih delov železniškega mosta. V kratkem bo železni oder zgrajen, nato pa se bo začelo sestavljanje železnega mostu. Posamezne dele bodo z vijaki pritrdili skupaj in bo tako most kaj hitro zrastel. Železni most bo v ravni črti vezal zidane kolone, ne bo šel torej v loku, kakor stari. Prav zaradi tega pa bo mogoče čez zasilni most, po katerem bo morala teči proga vendarle v loku, položiti samo en tir. Ni treba posebej poudarjati, da so ob mostu postavljene vse mogoče delavnice, ki so odlično opremljene. V samostojnih mizarskih delavnicah se pripravlja les, kovačnice popravljajo orodje, strojne delavnice stroje. Prav to pa omogoča, da gre delo tako hitro izpod rok. Most bo dograjen do konca julija in tedaj bo Ljubljana spet po zaslugi napornega in požrtvovalnega dela ženijskih edinic dobila tako važno železniško zvezo s Trstom.

Accanto allì colonna del vecchio viadotto hanno cominciato a costruire uno scheletro di ferro in filigrana — il paleo. — Ob koloni starega viadukta so začeli graditi filigransko železno ogrodje — oder.

Una trincea profonda attraverso le rovine del ponte distrutto è già scavata. In breve si potrà cominciare a preparare i fondamenti. — Globoka zareza skozi grič razvalin porušenega mostu je že izkopana. V kratkem bodo lahko začeli pripravljati temelje.

Il viadotto distrutto di Borovnica si è ammucchiato in un grande cumulo di rovine. In tre luoghi hanno incavato della ghiaia ed hanno cominciato a preparare i fondamenti per i nuovi pilastri di sostegno di ferro. — Podrti borovniški viadukt se je sesul v velik grič razvalin. Na treh mestih so podkopali grušč in začeli pripravljati temelje za nove železne stebre podpornike.

Gostovanje Alde Nonni v Operi

V nedeljo je gostovala v ljubljanski Operi nam že dobro poznana koloraturna pevka gdč. Alda Nonni iz Trsta. Pela je vlogo Rozine v Rossinijevem »Seviljskem brivcu«. Pevka je nudila visoko muzikalno kulturo in dobro igro. Je dobra koloraturka z dokaj izšolano tehnično oporo, ki ji omogoča jasno izgovarjalno dispozicijo, obenem pa ji glas ostaja vedno v svetlem polnozvočju in ne prehaja v kako pokrivanje in ostaja s tem barva vedno enotna; zato ji je mogoče kar najlepše izpeljati dolge fraze v svoji dani zaključenosti do največjih estetsko učinkujočih možnostih. Le nekaj višinskih tonov nekoliko moti v svoji stisnjenosti, kar znači nekoliko pomanjkanja v popolnejšem dihanju. Tudi igralsko je bila izvrstna Rozina, katero je oblikovalka popolnoma odgovarjajoče dojela in zgradila tip južnjaškega temperamenta v vseh psiholoških odtenkih ter je s tem vplivala popolnoma prepričevalno. Lahkotnost koloraturnega speva je znala združiti z elegantno potekajočo igro, pri čemer je pokazala najlepši primer, kako je treba podrediti igro petju, ki ga v svoji lepoti ne sme motiti nikaka dramatizacija. Prav radi bi jo videli v Donizettijevi Luciji Lamermoorski. — Namesto g. Janka, ki je zbolel, je vskočil g. Primožič kot Figaro. Podal je svojevrsten tip, ki pa ni tako močno prepričevalen in zaradi včasih premalo doslednega dramatskega oblikovanja, zdaj pa zdaj zdrselega v preizrazit patos, raztrga enotnost in estetsko dognanost celotnega dramatskega lika, dasi nudi njegova igra na drugi strani dosti dobrih domislekov in lepo oblikovanih mest, ki pa so z ozirom na celoto oblikovanja nekako osamljeni in premalo psihološko med seboj povezani. Kar se petja tiče, je mnogo bolj učinkoval kakor v Carmen. Le izgovarjava je nejasna, tako da ni bilo mogoče razumeti precej časa, v katerem jeziku poje. Pač pa je bila ista dobra na recitativnih mestih, pri katerih je usmerjal glas naravnost v prostor z odgovarjajočim kvantumom sape. Posamezna mesta je izvedel lepo in učinkovito. — Težko mi je izreči in ugotoviti vrednost zadnjega nastopa g. Banovca, ki je povzročil celo razburjenje avditorija. Njegovo petje je ob tem nastopu zgubilo značaj za resno presojanje in je ugotoviti samo to, da ni v stanu zadostiti pevsko-tehničnim, še manj pa glasbeno-estetskim, najmanj pa še belcantističnim zahtevam. V interesu našega gledališča in njegove drugače kvalitetne stopnje je, naj se ta predstava začasno odstavi, da se pripravi za to vlogo g. Sladoljev ali g. Rakovec ali pa naj uprava povabi g. Gostiča. — Orkester je bil ob tej priliki zelo dober. Uvertura je zdaj dobila svoje pravo lice; izvedena je bila dobro. — Neprijetno in nedopustno je zamujanje obiskovalcev, ki so prihajali med uverturo in povzročali ropot in šum ter nevoljo drugim, ki jim je za uverturo prav toliko kakor za ostalo. Še celo nenavadno globoko v predstavo ni bilo miru. Prosimo upravo, da napravi dosedanji red. Zamudniki pa naj imajo večje spoštovanje do dela, avtorja in izvajalcev. sil

•

Popravek. V včerajšnjem poročilu komornega koncerta mora biti v 7. vrsti Francka, v 35. vrsti do odpade in se glasi prihodnja beseda frazo, v 38. vrsti vejica in do odpadeta, v 42. vrsti pa namesto sodobnih mora biti sorodnih. Manjše napake so čitatelji že itak sami popravili.

Petrolej za umazane predmete je jako poceni čistilo. Vzameš pet delov tople vode in en del petroleja in umiješ s to mešanico umazana vrata ali pohištvo itd. Vsi madeži se izlahka odpravijo in tudi barva ne trpi nič pri tem.

•

Navadno mislimo, da si mravlje poleti pripravljajo zaloge za zimo. Sedaj pa pravijo poznavalci mravelj, da to ni res, ker mravlje pozimi spijo in njihov organizem ves ta čas miruje in zato tudi ne potrebuje nikake hrane.

Accanto al viadotto di Borovnica scaricano ogni giorno lunghi treni merci, pieni di pezzi di ferro che sono le parti componenti del ponte di ferro provisorio. — Ob borovniškem viaduktu razkladajo vsak dan dolge tovorne vlake samih železnih kosov, sestavnih delov zasilnega železnega mostu.

Živi torpedo

»V pomorski bazi japonske mornarice v Nagasaki je začela japonska admiraliteta preizkušati žive torpede.« To novico je objavilo pred leti vse svetovno časopisje. Potem pa se je zgubila v množici drugih važnih in zanimivih dogodkov, ki so z veliko naglico sledili drug drugemu. Samo kako kratko telefonsko sporočilo je včasih še malo namignilo na žive torpede. Tako smo čitali: Živi torpedi so dolgi 7.5 metrov, na sredi znaša njihova širina 1.3 metra. Za pogon imajo zelo močne motorje. Posadka sestoji iz dveh ljudi. Njuna naloga je, usmerjati torpedo proti določenemu cilju. Če je cilj zadet, raznese torpedo tudi svojo lastno dvočlansko posadko.«

Za tem poročilom je bilo v listih še neko majhno, komaj opazno poročilce, ki pa je povedalo o japonskem značaju več, kakor vse reportaže in duševslovne študije: »Šest tisoč ljudi se je prijavilo za žive torpede. Vsi so častniki japonske vojne mornarice.«

Potem nismo več nič slišali o živih torpedih. Po trenutnem začudenju, ki ga je izzvala ta novica, je nastopil mir in ljudje so začeli dvomiti v njeno resničnost. Bilo je preveč mučno in neprijetno, misliti na posledice te iznajdbe, ki bi izročila cele mornarice na milost in nemilost nekaj ljudi, pripravljenih umreti. Polagoma so padli živi torpedi v pozabljenje. To pozabljenje pa je bilo hoteno. Novice so bile od začetka do konca resnične. Pozneje so na najbolj poklicanih mestih potrdili vse govorice o živih torpedih, tehniki dežele vzhajajočega sonca pa so tiho spopolnjevali posamezne dele živih torpedov. Ne smemo si delati nobenih utvar s kakim strahom pred smrtjo! Kadar gre za veličino cesarstva, takrat Japonec ne bo štel življenj. Šest tisoč prostovoljcev, pripravljenih žrtvovati svoje življenje, je res malo. Če bi jih bilo treba sto tisoč, bi se jih takoj na prvi hip javilo tudi sto tisoč!

Kako so narejeni živi torpedi? Zaenkrat jih še ne poznamo dobro, ker japonska admiraliteta noče izdajati svojih vojaških skrivnosti. In vendar se je govorilo in se še govori po vsem cesarstvu, ki mu vlada mikado, sin boginje sonca, o tej strašni iznajdbi. O živem torpedu govori v svoji delavnici mehanik, pa tudi uradnik v službi in pastir na paši. Listi seveda o njem ničesar ne vedo in ničesar ne pišejo. Vkljub vsej megli, v katero je zavita ta tajna, je vendar prodrlo v javnost nekaj zanimivosti o živem torpedu in dobro je znano, da so ga že pri več manevrih preizkušali. Čisto naravno je, da so jih hoteli in morali preizkusiti. Pri vsaki iznajdbi je tako, da je treba pustiti teorijo in pregledati njeno praktično vrednost. Nekateri »skeptični« učenjaki so, tako pravijo, nekoliko dvomili v resnično vrednost živih torpedov in praktični preizkusi naj bi opravičili upanje, ki so ga drugi stavili v novo iznajdbo.

Na odprtem morju je bila zasidrana stara, že odslužena ladja. Prostovoljci so žrebali in tisti, ki jih je zadel žreb, so šli v žive torpede. Pri prvih poskusih se je pokazalo, da so imeli nekoliko prav dvomljivci, ki niso prijazno sprejeli nove iznajdbe. Prvi torpedo se je namreč s posadko vred za vedno zgubil v globinah razburkanega oceana. Drugi se je razpočil že na polovici določene poti. Tretji je prišel na cilj in je vrgel v zrak staro ladjo. Prvi uspeh živega torpeda je plačalo šest prostovoljcev s svojim življenjem.

Po teh prvih delnih neuspehih so iskali inženirji vzroke neuspeha. Zakaj je izpolnil nalogo le eden od treh torpedov? Ali je bila napaka v njegovi konštrukciji, ali so bile morda posadke prešibke? Admiraliteta je zapovedala, naj se torpedi izboljšajo in šest novih prostovoljcev se je javilo, da bodo izpolnili svojo obljubo. Novih šest ljudi je prostovoljno položilo svoje življenje na oltar tehnične izpopolnitve oborožene sile svoje mornarice. Sedaj so bili uspehi večji. Ali so bile te žrtve zadnje? Ne vemo. Če bo vojna zdivjala tudi na Daljnem Vzhodu, potem bomo morda še kaj slišali o živih torpedih.

Abiti addatti per le 'piovose giornate. — Pripravne obleke za spomladanske deževne dni.

Največji mostovi na svetu

Zanimivo je vedeti, kateri most je največji na svetu. Odgovor na to vprašanje pa ni tako lahek kakor vprašanje samo. Če ocenjujemo velikost mostu, lahko gledamo na njegovo dolžino, lahko pa tudi na višino, na razpon lokov itd. Če mislimo pri postavljenem vprašanju na dolžino, potem je pri nas v Evropi na prvem mestu most čez Donavo v Černavodi v Romuniji. Dolg je 3850 metrov. Za njim pride danski most v Sturstremsbru, ki veže otoka Loland in Seland. Dolg je 3300 metrov. V primerjavi s černavodskim mostom je mnogo monumentalnejši, ker je ves nad morjem dočim pa je del romunskega mostu nad suho zemljo in teče voda pod njim le takrat, kadar so poplave. Po velikosti lokov je največji most v San Franciscu. Po nosilnosti kablov je najmočnejši most na svetu most Jurija Washingtona v New-Yorku. Njegovi štirje stebri lahko prenesejo težo 350.000 ton, most v San Franciscu pa ima samo dva stebra z nosilnostjo 195.000 ton.

Velik vrtni škodljivec

Velik vrtni škodljivec je bramor. Večkrat opazimo, kako je sparjena solata, kaka roža na vrtu ali kak drug vrtni sadež. Krtica jo je izpodjedla, pravimo, ali pa bramor. Bramor se namreč hrani s koreninami zelenjave, pa tudi mladih dreves. Gospodarji in gospodinje ga na vse kriplje preganjajo. Ti škodljivci so kake tri do štiri centimetre dolgi. Precej globoko pod zemljo si po paritvi zgrebejo jamice, kamor zleže samica dve sto do tri sto jajčec. Če hočemo bramorje uničiti, moramo izslediti te jame ter vsa jajčeca temeljito pomandrati. Najbolje je, če jih vržemo v ogenj. Odrasle živali lovimo tako, da vkopljemo v grede gladke cvetlične lončke. Bramorji, ki tekajo po gredah, iščoč sladkih rastlinskih koreninic, padejo v te pasti in jih ne morejo preplezati. Lončki ne smejo biti premajhni. Zjutraj jih poiščemo in uničimo.

Prekupčevalci z mladino

Pred kratkim je bil v Šanghaju velik proces. Obsojenih je bilo več sumljivih ljudi, ki so se na debelo bavili s trgovino z otroki. Pri tej razpravi je prišlo na dan marsikaj, kar se nam zdi na prvi pogled neverjetno. V Hongkongu državni zakoni strogo prepovedujejo trgovino z otroki, z zakonom je prepovedano suženjstvo, pa so vendar prišli na sled neki veliki umazani družbi, ki je kupovala in prodajala otroke kakor kako trgovsko robo. Kot trgovci so nastopali najčešče starši sami. Bilo je tudi več primerov, da so bile organizirane večje skupine ljudi, ki so v oddaljenih krajih lovili otroke in jih privažali na tržišče. V Hong-Kong. V samem Hong-Kongu znaša število otrok-sužnjev nad 10 tisoč. Usoda teh otrok je zelo žalostna. Moški otroci morajo opravljati najtežja in najnižja dela, dekleta pa, zlasti, če so lepa, odvajajo v hareme in v »hiše za zabavo«, kjer jih čaka moralno in telesno razsulo. Na sodišču so ugotovili, da so ti nesrečneži in nesrečnice navadno v starosti od 12—14 let. Cena za enega otroka gre od 5 funtov šterlingov ali 4000 din navzgor. Cene so enake za dečke in deklice.

M. Gaspari: »Primavera del nonno«. — M. Gaspari: »Dedkova pomlad«

Kako močan je dež

V dežju je velika energija. Pri nas pada povprečno 1000 kg vode letno na vsak kvadratni kilometer. Na vsahih deset kvadratnih kilometrov pade torej na leto 10 milijonov ton vode. Če računamo, da pade ta voda približno iz višine 1000 metrov, bi lahko samo ta voda proizvajala za 25 milijonov kilovatnih ur električnega toka. Ta množina elektrike bi zadostovala za preskrbo cele Slovenije z električnim tokom, pa bi še preostajala.

Tudi vrane in veverice so okusna jed

Vojna sili Francoze k nepresšanemu tuhtanju, kako bi se v teh časih vsaj za silo lahko preživljali. Pred leti jim še na misel ni prišlo, kaj vse bodo leta 1944 jedli. Če hodiš sedaj po francoskih kuhinjah ali si ogledueš trg, boš videl, kako francoske gospodinje pridno segajo po vranah in vevericah. Zadnje čase so začeli privažati na trg tudi posušene sipe. Pravijo, da so zelo okusne. Sipa ima prav tako okusno meso kakor rak, povrh pa pravijo, da je sipino meso zelo redilno. Pripravljajo ga v olju, v omaki in podobno.

Prohibicija v starem veku

Asirski kralj Salmanazar ni bil priljubljen med svojimi podaniki. On je namreč ravno pred 4000 leti prvi uvedel »prohibicijo« v svojem kraljestvu in menda sploh prvo prohibicijo na svetu. Bil je zelo strog in je vztrajno preganjal vse, ki so ljubili sladko kapljico. Ko je padel prvi mrak, so morale biti zaprte vse gostilne. Če so po tej uri našl ina cesti koga pijanega, so ga prvič nabili s korobačem in če se je to pripetilo še enkrat, so mu prerezali golšanec. Ko je Salmnaazar umrl, so to odločbo odpravili. Asirci pa so tako pijančevali, da so kmalu propadli.

Bacili

Vsemirje je polno najrazličnejših bacilov. Ker se nahajajo prav povsod, je tako težko braniti se pred njimi, saj napadajo ljudi, živali in rastline. Sreča je, da vsi niso nevarni in pogubonosni za življenje; še več, nekaferi bacili so celo koristni. Kakor je nešteto bacilov v zraku, tako jih je mnogo tudi v zemlji. Preiskave so pokazale, da je v enem kubičnem centimetru zemlje okoli 100.000 bacilov, v črni gozdni zemlji pa celo 300.000. Najbolj pa nas bo začudilo dejstvo, da je v enem gramu ilovice do 100 milijonov raznih bacilov.

Anekdota

Nekoč se je cesarici Mariji Tereziji celo Donava poklonila. Bilo pa je tako: Marija Terezija je bila na obisku v Budimpešti. Njej v čast so priredili ribolov na Donavi. Na cesaričin namig so vrgli mreže. Ko so jih potem potegnili iz vode, so bile nenavadno polne. Zajeli so nekaj tako velikih rib, da kaj takega najstarejši ljudje niso pomnili. V resnici pa je bila zadeva malo drugačna. Nekaj velikih rib so namreč spretno spustili v mreže. Marija Terezija, ki je imela bistro oko, je seveda to zvijačo opazila. Moramo si misliti, kako se je smejala, ko je brala v uradnem listu »Wiener Diarium« tale članek: »Ne moremo si misliti drugega, kakor da si je Donava ali veletok Donava, ki vsekakor zasluži ime »Kraljica evropskih rek«, liki visoki senat na poseben način prizadevala, globoko se pokloniti Njenemu Veličanstvu in ji dokazati vdanost in je zato ta veletok v dokaz svojega visokega spoštovanja in vdanosti položil pred noge velike monarhije toliko ter tako lepih rib, kakor še nikdar.«

Nasveti

Posodo pomivaj sproti, drugače se ti je med kuhanjem nabere toliko, da po obedu nisi zlepa gotova, ali ti je morda še med kuho zmanjka.

Že zvečer preudari, kaj boš kuhala naslednjega dne. Ako si še drugod zaposlena, ti ne bo treba zadnji trenutek skrbeti, če je vse potrebno doma. To je lepa navada, ki pomaga obdržati v hiši in pri gospodinjstvu lep red.

Da se pri šivanju na stroj svila ali drugo tanko blago ne razvleče, položi ondi, kjer nameravaš šivati, pod blago tanek papir in šivaj preko blaga in papirja. Papir potem previdno iztrgaj.

Da otrok pozimi ne izgubi rokavic, napravi na rokava suknje malo zanko, na rokavice pa prišij gumb na gornji strani ter naroči otroku, da naj pazi, da bo rokavica pripeta na rokavu.

Od dobrega kuhanja zavisi zdrav razvoj človeštva, njegovo razpoloženje in sposobnost do dela. Zato kuhanja ne smemo smatrati za nekaj postranskega, nevažnega. Telesu najbolj prija, čim raznovrstnejša hrana. Kdor jé pretežno meso in močnate jedi, se ne počuti dobro. Preobilo tolšče otežuje prebavo. Prav tako je škodljivo zdravju, ako živi človek skoraj od same zelenjave, zato je najbolj priporočljiva mešana prehrana.

Nove nogavice nalahno iztisni v pičlo mlačni vodi, preden jih začneš nositi. Tako se lepše oprimejo noge in so tudi trpežnejše.

Visokih vaz ne postavljaj na obedno mizo, kadar imaš goste, ker bi oviralo govorjenje nasproti si sedečih gostov. Cvetlice razpostavi v nizkih vazah in še lepše je, če cvetlice in vejice po kakem načrtu položiš na mizo.

Pečeni ajdovi žganci

Pečeni ajdovi žganci ali koroški žganci, se ne kuhajo prej v slani vodi kot naši žganci, temveč stresemo moko v železno ponev, postavimo na ogenj in mešamo, da se dobro prepraži. Posebej si pripravimo slane vode in sicer na pol moke in pol vode. S to vodo potem počasi zalivamo prepraženo moko in zraven pridno mešamo, da so žganci prav rahli in drobni. Nazadnje še zabelimo z mastio in ocvirki ali pa s maslom.

Zajčja obara

Zajca zreži na primerne koščke. Segrej v kozico žlico masti, vrzi vanjo žlico sesekljane čebule, ščičko petršilja in pripravljeno zajčje meso. Praži, da se zmehča. Če je potrebno, dolij nekoliko vode, da se meso ne pripali. Ko je meso mehko in vsa tekočina posušena, potresi z žlico moke in žlico drobtin, malo prepraži in zalij najprej z dvema žlicama kisa, potem pa še z vodo. Osoli, popopraj, dodaj vršiček majarona in prilij, preden postrežeš, še četrt skodelice smetane

»Slepilce«

Čudna beseda je »slepilce« in vendar se da po modni tehniki lepo razložiti. »Slepilca« — to so mali naprsni vložki, ki gledajo izpod jopice. Vzdevek ni brez podlage, zakaj vsakdo bo mislil, da je pod jopico celotna bluza, medtem ko je v resnici le majhen telovnik, ali samo naprsnik, ki si ga s trakovi privežeš krog vratu in pasu.

»Slepilce« je posebno na mestu pri temnih kostumih. Slepilce' si naredimo iz starih pralnih bluz in iz ostankov pisanega poletnega blaga. Kostum ima zmeraj drugačen videz, če ga požívimo zdaj s kakim šapotjem, zdaj s slepilcem. ali s stoječim ovratnikom, ali z belim telovnikom z robčki in gumbi — zmeraj se ženska utegne pokazati »iz druge lučí«. Slepilce je torej vedno v okras.

Koper (koprc, sladki janež) — nova zelenjava

— Včasih opaziš na trgu in v trgovinah z zelenjavo čebuli podobne, žilnate, nežnobele gomoljice; to je koprc, ki ga gojijo posebno v Italiji. Koprc je moči na več načinov uporabljati, posebno pa je priporočljiv zaradi zdravilnih snovi in aromatičnega okusa. Ker ima toliko vitaminov, uživajo koprc v surovem stanju, in sicer ga devajo v tankih rezinah na kruh. V Italiji ga uživajo namesto sadja po kosilu in večerji. Če ga priredimo kot zelenjavo, je treba predvsem odstraniti zunanje, debelejše lističe, nato ga razpolovimo, razčetverimo in ga dušimo ali pečemo z različnimi dodatki. Po koprcu ima dober okus zlasti meso, če ga pri praženju dodamo. Jako dobro, pa preprosto jed dobimo, če koprc skuhamo ali do mehkega dušimo in ga damo med vročo krompirjevo kašo (pire) in vse potresemo z drobtinami.

Žalostinka

Ko tiha noč nebo zastre
in zvezdice vanj natke srebrnih,
spomini v srcu zabole
kot drobne rožice na trnih.

Dotaknejo se prsti strun
kitare črne, trubadurske,
zgubijo zvoki se v tolmunu
teme samotne, puste, mrzle.

Kje duša... ljubljenka, si zdaj?
V srce nekdaj je našla tvoje
popevka moja... Topel maj
je bil in čas, ko slavec poje.

Kje draga si? Zakaj nič več
te pesem moja ne doseže?...
Z menoj je le spomin boleč
igra se vetrič v vrhu breze.

(Mirko Šušteršič)

Tega še ne veš?

Glavnike osnažiš najlepše s salmijakovo mlačno vodo, ki z njo dotlej krtačiš glavnik, dokler niso snažni. Nato jih v tisti vodi izplakneš in osušiš.

Politirano pohištvo bo kot novo, če ga obdrgneš z voskom za tla in usvetiš z volneno krpo. Vode pa tako pohištvo ne prenese.

Maroge odpraviš s pološčenega pohištva, da kaneš na volneno krpo malo petroleja in obdrgneš madeže.

Mastno posodo očistiš. Zelo mastne lonce, kozice in ponve je težko osnažiti. A z vročo vodo s sodo gre to lahko od rok. Nato posodo skrbno izplakneš z vročo vodo.

Kozarce umij z mrzlo vodo, ker jih laže lepo obrišeš kot take, ki jih umiješ z gorko vodo.

Jajca preskusiš, če so sveža ali ne, da jih daš v vodo, kjer je na 1 l vode 120 gramov soli. Če je jajce staro, bo koj padlo na dno; če je manj staro, se bo komaj dotaknilo tal, a če je sveže, bo plavalo na vrhu.

Ostrgane limone se še ohranijo, če jih položiš v »o'

Vatikan za vojne ujetnike

Vatikan ima poseben urad za iskanje vojnih ujetnikov in pogrešancev. Ta urad ima sedaj ogromno dela. Okrog 15.000 prošenj, vlog in vprašanj je bilo dosedaj zbranih, sedaj pa prihaja vsak dan do 2000 novih, tako da naraščajo posli od dne do dne. V uradu je zaposlenih okrog 100 duhovnikov in laikov, ki so razdeljeni na osem »divizij«. Vsaka divizija dela za svoje odrejeno področje. Poleg tega urada pa se nahaja še v raznih predelih Rima v ženskih samostanih pet pomožnih uradov, v katerih delajo članice Katoliške akcije. Sveta Stolica ne dobiva nobenih oficielnih seznamov vojnih ujetnikov od vojskujočih držav. Vse te važne posle vrši na svojo lastno inniciativo, s svojimi razpoložljivimi močmi. Najprej sestavijo posamezne liste ujetnikov nunciji in apostolski delegati v državah, ki se nahajajo v vojni. Nunciji in apostolski delegati se podajo sami v ujetniška taborišča, pridejo v stik s posameznimi ujetniki, od katerih dobe vse potrebne podatke za listo. Izpolnjeno listo pošljejo vatikanskemu uradu, kjer je zbranih sedaj že na deset tisoče imen. Vatikan se zelo poslužuje v ta namen tudi radia ter dobivajo nekatere divizije poizvedovalnega urada potrebne podatke samo brezžičnim potem. Poleg radia pa se poslužuje Vatikan v ta namen tudi vseh drugih pripomočkov, predvsem brzojava in posebnih kurirjev.

Per l'occasione dalla santa comunione due graziosi vestiti per il grande giorno. — Zdaj so tu dnevi prvega sv. obhajila. Tu sta videti dve primerni obleki za ta veliki dan.

F. S. Finžgar:

Pod svobodnim soncem

Povest davnih dedov

222.

223.

224.

225.

222.

Po zmagi Slovenov je Iztok poslal Radovana k Epafroditu, sam pa je z Radom čakal pred Toperom. Čez teden je priplula ladja in iz nje so stopili Epafrodit in Radovan z Ireno in Ljubinico. »Pax eirene!« je izpregovoril Epafrodit in izpustil deklici. In zlata diadema sta se sklonila na zlata oklepa — Iztoku in Radu.

223.

Epafrodit pa je blagoslovil Iztoka in Ireno, rekoč: »Moj konec je vajin začetek. Nebo naj priliva olja vajini ljubezni. Mir, mir na veke. Amen.« Potem pa je še posebej objel Iztoka in rekel: »Blogoslovljen, sin treh očetov: Svarunov, ki te je rodil, Epafroditov, ki te je učil, in Radovanov, ki ti je tkal nit usode! Blagoslovljen svobodni sin svobodnega naroda!« Ko se je poslavljal, je še zaklical: »Iztok! Bodi zmagovalec, bodi slaven in bodi meč maščevanja!«

224.

Iztok in Irena sta se vrnila v gradišče, ki je živelo zopet mirne in srečne dni.

Starosta Svarun ni dočakal, da bi dvignil v naročje vnuka junačka, ki ga je podarila Irena Iztoku. Prej je umrl v sreči, da ima vrednega naslednika.

Irena je rodila sedem dečkov, Iztokov duh pa je rodil tisoče in tisoče, ki so živeli v bratski slogi z drugimi slovenskimi rodovi in uživali slavo pod svobodnim soncem.

Konec.

KULTURNI OBZORNIK

Dve povesti Josipa Jurčiča

Akademska založba v Ljubljani je izdala v zbirki svojih miniaturnih izdaj slovenskih klasikov prvo knjižnico klasične slovenske proze in sicer to pot Jurčiča. Urednik dr. A. Pirjevec je izbral za to zbirko najboljšo Jurčičevo povest *Sosedovega sina* ter eno najzrelejših njegovih »romanov« *Med dvema stoloma*.

Jurčičeva povest *Sosedov sin* velja za klasično delo slovenske proze, ima sloves najboljše Jurčičeve povesti ter je takrat, ko je izšla — v Mladiki l. 1868 — po mnenju literarnih zgodovinarjev oznanila v slovenski književnosti »novo epoho«. Sicer je imel Jurčič za sabo že povest Deseti brat, toda tako ostrih in resničnih oznak slovenskega kmeta, kakor ga je podal v Sosedovem sinu, dotlej še ni podal. Prej je kmeta gledal samo z očmi mestnega človeka, ki vidi v kmetu samo predmet zabavljenosti in komičnosti, v Sosedovem sinu pa je prikazal resnično pravo resno podobo kmetskega življenja in podal žive osebe v tako sveži luči in s tako močjo, da velja povest resnično še danes za zgled prave ljudske kmetske povesti. Še danes človek z največjim zanimanjem in užitkom prebere to povest o globoki, malobesedni ljubezni med Smrekarjevo Franico, hčerko vaškega mogotca, in sosedovim sinom Brašnarjevim Štefanom, sinom zapitega Brašnarja, pravdarja. Ta lepa in silna ljubezen mora iti skozi zapreke kmečkega ponosa in gruntarske časti. Jeza očeta Smrekarja, skrb matere Smrekarice, predvsem pa bolečina Franice, ki se brez volje pripravlja na ženitev z njej neljubim vsiljenim ženinom, in mu uide izpred oltarja, je prikazana živo in doživeto do dna. Semanji dnevi, shodi in cerkveni obredi dajejo tej kmečki povesti, ki se kljub žalosti veselo konča s poroko Franice in sosedovega sina, še poseben mik in barvitost.

Med dvema stoloma je sicer Jurčič krstil za »izviren roman«, je pa po današnjih pojmih le boljša novela. Prvikrat je izšla leta 1876. v zbirki Slovenska knjižnica, v kateri je Jurčič mislil izdajati romane, povesti, drame itd. Jurčič je v tem času že dozorel ter pomeni ta povest novo stopnjo naprej v kmečkem realizmu, torej na poti, kamor je krenil s Sosedovim sinom. Ta kmečki realizem se tukaj kaže predvsem v liku gospodarja Kolodeja, pa tudi krčmarja Pridana. Sicer pa je snov vzeta iz kmečkega in gosposkega življenja, ko namreč kmečki sin Nikolaj Kolodej dovrši študije na gospodarski fakulteti in se vrne domov, da bi upravljal svoje veliko gospodarstvo. Tu se zaroči s kmečkim dekletom Tončko. Toda tik pred poroko ga premami mestna gospodična Luiza, ki hodi k prijateljici Tončki na počitnice, da jo zapusti in gre v mesto. Po Nikolajevi nesreči — pogori mu posestvo — ga Luiza zapusti in obsedi med dvema stoloma, prav tako pa obsedi tudi Nikolaj sam ter gre svojo osamelost lečit kot vojak v balkansko vojsko l. 1871. Tončka pa se poroči s kmečkim fantom.

To je snov povesti, ki je močna zlasti v opisih kmečkega življenja, njegove konservativnosti in njegovega zdravja. Slabša je v opisovanju gosposkega življenja, toda značilna za čitalniško dobo (govorjenje Luize, zanimanje za literaturo, pijančevanje prve slovenske inteligence itd.).

V obeh povestih pa je poudarjena ljubezen do slovenskega kmetskega življenja, do njegovega zdravja in sreče na zemlji. Zato je prav, da sta izšli skupaj.

Povesti je opremil z izvirnimi lesorezi France Kralj v dobri tehniki svojih kmetskih podob. Vendar se mi zdi, da bi lesorezi na belem ozadju pridobili.

To žepno izdajo slovenskih klasičnih del priporočamo vsem Slovencem. Ima pa še to zgodovinsko vrednost, da je prva slovenska knjiga, ki je izšla v novih teritorialnih razmerah pri nas. td.

Nenavadni rekorder

Madžarski listi so pred kratkim objavili več člankov o nekem podjetnem in potrpežljivem madžarskem mladeniču, katerega jim brez dvoma zavidajo Amerikanci. Ta mladenič, Viktor Anta, je presedel na nekem drevesu nič manj kakor 290 ur. S tem je prekosil ameriški rekord v čepenju na drevesu, ki je znašal le 172 ur. Toda ta Madžar ni samo rekorder v vztrajnosti na drevesu, temveč je naravnost bolesten v želji po najnenavadnejših rekordih, ki jih že tudi nekaj ima. Tako je n. pr. presedel in se prevozil na kolesu neprenehoma 17 ur, ne da bi stopil s kolesa. Dosegel je še drug nadvse zanimiv rekord: pojedel je 39 kosov izkopanega in neskuhanega krompirja. Pa še en rekord ima: vrgel je v zrak žogo 14.000 krat in jo zopet ujel, ne da bi mu vmes padla na tla.

BANCA DI CREDITO DI LUBIANA

Primario Istituto Bancario di Lubiana
Fondato nell' anno 1900

Tutte le operazioni bancarie in ispecie rimesse semplici e telegrafiche per le varie piazze del Regno d' Italia. Emissione assegni circolari. Aperture di crediti semplici e documentari. Pagamento assegni e lettere di credito del Mitteleuropäisches Reisebüro G. m. b. H. di Berlino.

CORRISPONDENTE DELLA BANCA COMMERCIALE ITALIANA

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Vodilni bančni zavod v Ljubljani, ustanovljen leta 1900

Izvršuje vse bančne posle, zlasti navadna in brzojavna nakazila po vsej Kraljevini Italiji, izstavlja cirkularne čeke, provaja osebne in blagovne akreditive. Izplačilno mesto za čeke in nakazila Mitteleuropäisches Reisebüro G. m. b. H. Berlin.

KORESPONDENT BANCE COMMERCIALE ITALIANA

Green: 22

Luč in tema

»Vpeljite ga v svojo hišo, trudite se pridobiti si njegovo zaupanje, a potem pa . . .«

»Gospod Gryce, jaz ne bom nikdar sklenil prijateljstva s človekom zato, da ga potem izdam in izročim policiji.«

»No, za vaš načrt je zelo važno, da se seznanite s tem človekom.«

»On je torej v zvezi z našim kriminalnim primerom?«

»Ne vem, če bo ravno potrebno, da bi ga vi izdali. Imate li kaj proti temu, da se z njim spoznate?«

»Nič.«

»Ne proti temu, da se ž njim pozabavate?«

»Ne.«

»Niti potem, če izveste iz pogovorov, da z njegovo pomočjo rešite Eleonoro?«

Sedaj sem »ne« izgovoril malo tiše, ker nisem hotel biti na noben način vohun.

»Potem vam svetujem, da se takoj nastanite v Hoffmannovi hiši.«

»Mislim, da bi bilo to preočito,« sem pristavil; »če se ne motim, sem tega človeka že nekje videl in govoril ž njim.«

»Kje?«

»Najprvo mi ga opišite.«

»Visok je in vitek, drži se pokonci in ponosno, obraz mu je še dovolj mil, polti je temne, ima ostre oči, skratka, impozantna postava.«

»Da, mislim, da sem ga že videl.«

»Hm! Prav gotovo se zanima on toliko za nas kakor mi zanj. Škoda, da ste že govorili ž njim; mogoče mu niste ugajali. Vse odvisi od tega, da se ž njim lepo srečate. Moramo pa oprezno in polagoma iskati. Idite v čitalnico Hoffmannove hiše, pa se pokažite, kakšen ste v resnici. Mogoče se vam ponudi prilika, da se razgovorite z uglednimi možmi in ostalo se bo že razvilo samo po sebi.«

»No, če se ne motim, potem oni gospod, ki sem ga srečal na vogalu 37. ulice, ni Clavering.«

»Jaz bi se temu zelo čudil.«

»Gospod Gryce,« sem povzel, »še je nekdo, o katerem bi želel z vami govoriti.«

»Tako? In kdo naj bi bil to?«

»Kdo drugi kot . . .« tukaj sem obstal. Ali sem imel prav, da spomnim na ime moža, proti kateremu nisem imel prav nič dokazov. »Oprostite, mogoče je bolje, da v začetku ne navedem imena.«

»Harwell,« je dejal.

Rdečica, ki mi je udarila na obraz, je bila moj odgovor.

»Ne najdem razloga, zakaj ne bi govorila o njem. Ali verjamete, da je pri zaslišavanju govoril resnico?«

»Ne da se dokazati. Čuden človek je.«

»Saj sem tudi jaz,« je dejal mirno detektiv.

Ta opazka me je malo dirnila, pa sem vzel klobuk, da se poslovim. Toda spomnil sem se na Hano; zato sem vprašal, če so kaj zvedeli o njej.

Gryce se je obotavljal z odgovorom, kakor bi jaz ne bil dovolj zanesljiv. Nato je dejal jezno:

»Za vraga, sam hudič ima tu svoje prste vmes, kakor bi jo požrla zemlja. Razposlal sem vse polno agentov za njo, občinstvo se zelo zanima, toda vse zastonj, izginila je brez sledu. Bojim se, da jo bodo lepega dne potegnili iz Hudsona ali Eastriverja.«

»In vendar je vse odvisno od te deklice,« sem pristavil.

»Kaj meni o tem gospica Leavenworth?«

»Da ji Hana ne more pomagati.«

Mislil sem, da ga bo to iznenadilo toda ravno nasprotno, zelo mirno je nadaljeval:

»Za vsako ceno jo moramo najti, poslati moram za njo »Dolgi nos«.

»Dolgi nos?«

»Eden mojih agentov je, katerega smo tako krstili zaradi njegovih sposobnosti pri iskanju najzamotanejših zadev.«

Ko sem odhajal, mi je še dejal Gryce:

»Brž ko razglasa oporoko, pridite takoj k meni.«

»Oporoka!« Na to sem bil čisto pozabil!

XV.

Henrik Clavering.

Bil sem pri Leavenworthovem pogrebu. Njegovih nečakinj ni bilo. Spregovoril sem nekoliko besed z Harwellom, a zvedel nisem nič novega. Tako sem dobil novo gradivo za premišljevanje.

Takoj me je namreč vprašal, če sem bral beležko v »Irving Telegramu« in ko sem mu povedal, je tako žalostno pogledal, da sem ga nehote vprašal, kako je mogla priti tako strašna obdolžitev v časopisje. Njegov odgovor me je še bolj iznenadil.

»Zločinca bi moralo tako sporočilo tako prevzeti, da se sam javi,« je dejal.

Ta opomba bi bila dovolj za onega, ki ne pozna značaja morilcev. Rad bi nadaljeval razgovor, da se ni molčeči tajnik takoj poslovil.

Sklenil sem, da se čim prej spoznam s Claveringom. Mogoče bo on razsvetlil temo, ki vlada okrog gospodičen.

Na večer sem prejel pismo od svojega družabnika Beelerja, ki se je vrnil s potovanja, a je bil še tako slab, da se ni mogel pogovarjati o smrti svojega prijatelja Leavenwortha. Tudi od Eleonore je bilo pismo, v katerem mi sporoča svoj naslov in me prosi, da jo obiščem samo takrat, kadar bom zvedel kaj novega in važnega. Bolna je, pa ne more nikogar sprejemati. Ta vest me je potrla. Bolna — sama in še v tuji hiši. Žalostno!

Naslednji dan sem šel po Grycejevi želji v Hoffmannovo hišo in se vsedel v čitalnico. Sedel sem nekaj časa, ko vstopi resnično isti gospod, katerega sem srečal na vogalu 37. ulice. Tudi on me je moral spoznati, ker, kakor hitro me je opazil, se je malo zmedel. Vzel je časopis in se zaglobil vanj; toda jaz sem dobro čutil, da me njegovo ostro oko opazuje. Ker sem bil mnenja, da ne bi bilo pametno, ko bi tudi jaz njega opazoval, sem vstal in pozdravil nekega starega znanca, ki je sedel pri drugi mizi. Pričel sem se z njim zaupljivo pogovarjati. Vprašal sem ga tudi o tem tujcu.

Gospod Furbish je mnogo živel med boljšimi krogi in je poznal vsakogar.

»Ime mu je Clavering in je prišel iz Londona. Drugega ne vem o njem ničesar, čeprav mnogokrat naletim nanj v privatnih družbah.«

»Ali je izobražen?«

»Od glave do peta.«

»Ali občujete z njim?«

»Malo; spregovoriva kako besedo, kadar se srečava, to je vse.«

Takoj sem se poslovil od znanca in odšel iz sobe.

Naslednji dan sem poskušal zopet, a z istim neuspehom. Clavering je prišel v čitalnico in ko me je opazil, je kolikor mogoče hitro zapustil prostore. Videč, da se ne bom seznanil z njim, sem bil slabe volje. Da se odškodujem za ta neuspeh, sem sklenil zvečer obiskati gospico Mary Leavenworthovo.

Sprejela me je kot rodna sestra.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; debelotiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 1 mm visoka petitna vrstica po 3 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Dobe:

Kuharica

v starosti 30—48 let, ki ima veselje služiti na deželi, ki zna kuhati kmečko in nekoliko boljše, zna peči kruh, da je pridna, poštena in zanesljiva, se sprejme na večjem posestvu blizu Ljubljane. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. Dopise na upravo »Slovenca« pod »Kuharica«-7903.

Fanta za kmečka dela

sprejme Škrlep, Mala vas št. 5, Ježica pri Ljubljani.

Beneška industrija

išče 20—25 let staro osebo z dobrim poznanjem nemščine, italijanščine, po možnosti francoščine, z znanjem knjigovodstva. Ponudbe z referencami poslati na: Conegliano Veneto, Casella Postale 40.

Industria Veneta

cerca persona 20—25 anni, buona conoscenza lingue tedesche — italiane, possibilmente francese, cognizioni contabilità. — Scrivere indicando pretese referenze Conegliano Veneto. Casella Postale 40.

Stanovanja

Enosobno stanovanje

išče starejša uradnica. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Upokojenka« št. 7741.

Enosobno stanovanje

se odda na Pokopališki 5, Moste — Ljubljana.

Službe

Išteje:

Družinski oče

trezen in pošten, brez posla, zaradi današnjih razmer, prosi za kakršno koli zaposlitev, po možnosti sluga, čuvaj, inkasant ali kaj podobnega. - Star 44 let. Govori slovensko in nemško. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Vesten« št. 7753.

19 letni študent

pravkar prispel iz Milana, ki zna gramatikalno italijanščino, precej nemščine in francoščine, išče službo. — Pohole Ernest, Dolenjska cesta 35, Rakovnik-Ljubljana.

Trgovska pomočnica

vešča vseh strok, z najboljšimi priporočili, išče kakršne koli namestitve. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Delavoljna«-7936.

Poizvedbe

Vrnil se še ni

Palčič Ivan, odšel v Slav. Požego in od tam najbrže v Kumanovo, k motoriziranemu oddelku težke artilerije (šofer, motociki.) Komur je kaj znano o njem, prosimo da javi na naslov Palčič Janez, Vrhnika 6, Stari trg pri Rakeku, proti povrnitvi vseh stroškov.

Počervina Vinko

gojenec avijatiške šole v Kraljevu, se še ni vrnil. Če kdo o njem kaj ve, lepo prosimo, da nam javi na naslov: Bernekerjeva ul. 44, Moste-Ljubljana.

Objave

Veliko nagrado dam

onemu, ki bi kaj vedel ali je videl, da je vozil meni ukradene traverze v noči od 19. na 20. maj. Dva kom. 3 m dolgih železniških in 2 kom 4.20 m 16. profil traverze so že bile v zidu in umazane od malte. Kralj Jakob, Milčinskega 3.

Sobe

Prazno sobo

takoj oddam. Pozve se: Rožna ul. 35/I.

Velik lokal

s sobo, oddam za 500 din. Cigierjeva 20.

Pisarniške sobe

s telefonom oddam v centru Ljubljane. — Person, poštni predal 307.

Kolesa

Kolesa!

rabljena in nova se izplača kupiti pri »Prometu«, tel. 43-90. (Nasproti Križanske cerkve). Tudi ob nedeljah dopoldan na ogled.

Damsko in moško kolo

tovarniško nova, najboljše italijanske znamke, za zelo nizko ceno naprodaj. »Generator delavnica« na Tyrševi c. 13. (Figovec).

Najboljša kolesa

Es-Ka, Diamant, Dürkopp dobite pri znani tvrdki — Ivan Jax in sin, Tyrševa 36.

Prodamo

Radio

nov, »Blaupunkt«, 6-cevni prodam ali zamenjam za manjšega; istotam se proda nova moška obleka za srednjo postavo. — Uršič, Dravlje, Sojerjeva ul. 21.

Voziček za dojenčke

dobro ohranjen, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7915.

Voz

na peresih, kmečki zapravljivček in poltovorni voz s kasonom in cizo ugodno proda Borošak, Trstenjakova 1, dvorišče, Bežigrad.

Kupimo

VSAKOVRSTNO

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

SMARAGDE SAFIRJE RUBINE BISERE I.T.D. STARINSKE NAKITE TER UMETNINE PO NAJVIŠJIH CENAH STARA TVRDKA

Jos. EBERLE

LJUBLJANA, TYRŠEVA 2

HOTEL SLON

Kupimo vsako količino

oglja, bukovih drv, tramov in desk. — Ponudbe na »Exportles«, Ljubljana, Tyrševa 15.

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Frančiškanska ulica 8

Otroški voziček

globok kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7909.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 2

Stroj za skoblanje

širina 50 cm kombiniran z vdelanim motorjem, kupim. Tajner, Črnomelj.

Ročni voziček

na štiri kolesa kupim. Pozve se Tržaška c. 19.

Poizvedbe za živali

1000 dinarjev nagrade

dobi, kdor najde konja z žigom 265, črn, 7 let star. Sporočila na naslov Avgust Samoda, Občiče 5, p. Toplice, Dolenjsko.

1000 din nagrade dam

kdor kaj ve za konja prama s vžgano št. 1718. — Franc Meden, Begunje pri Cerknici.

500 din nagrade

dobi, kdor sporoči, kje se nahaja kobila prama z opremo, stara 14 let. Bincelne in griva na vratu pod komatom pristrižena. In zelen voz (tajsel). Oddana 5. trup. komori v Mestnem Logu. Taškar Ivan, Celovška c. št. 77, Ljubljana.

1000 din dobi

kdor mi sporoči, ako gospodar sam 1500 din, kje se nahaja kobila »Vila«, številka 2596, barve črna šimla, visoka 170 cm, malo žime v repu in grivi ima vmes bele, stara je 6 let, srednja oblika, lepe postave. — Sporočiti na: A. Vrhovec, Dragomer 19, pošta Brezovica, ali A. V. Ljubljana, Borštnikov trg št. 3.

500 din nagrade dobi

kdor najde kobilo pramo, na desnem stegnu pod repom malo brazgotino, visika 155, 173 cm, žig 44 ali brez, razpuščena v Mokronogu, in 500 din za voz in dva komata. Razpuščena v Hinjah. — Zajc Anton, Zg. Zadobrova 1, Dev. Mar. v Polju.

Iščem črno kobilo

z velikim popkom, brez številke. Sporočiti proti nagradi Remškar Alojziji, Brezovica št. 18 pri Ljubljani.

Imam vole

z žigom št. 211, 212 in 175 v rogu. Občina Selca nad Škofjo Loko, Dolenjavas, Berce Keljance. Voli nekje iz Blokov, Notranjsko.

Iščem konja prama

z belo liso na glavi, žig 3814, 165/175. Proti nagradi javiti Francu Hočevarju, Struge, Dolenjsko.

Vem za več konj!

Konj fuks, rumenkaste barve, visok, močne noge, na desnem plečetu veliko znamenje X (mu ne raste dlaka), je bil potolčen, po celi glavi ima široko belo liso. — Konj fuks, mlad, 2 zoba, na zadnje noge malo švedra, srednje vitek, na glavi ima ozko belo liso. — Konj pram, dolg, starejši, visok, malo okleščen, z črno grivo. — Kobila, zelo visoka, stara 5 let, zelenosiva, tolarasta, vrat visoko nosi. To je ena izmed najboljših kobil. Lastnik naj pohiti. — Kobila fuksa, stara 6 let, bolj rumenkaste barve, griva bela in v sredini nekoliko odrezana zaradi poznanja, rep napol bel. — Kobila švarca, srednje visoka, široka, bosa. — Konj pram, star 5 let, je lep, bister in precej visok. — Konj, srednje visok, star 5 let, rumenkast, rep dolg, z ozko liso na glavi. — Konj temni pram, star 6 let, visok, tankega života, črna griva in rep, zapleta zadnje noge. — Kobila temna prama, vitka, lepa, visoka, na levi strani za plečetom ima 3 male, bele lise, črn rep in grivo. — Za vse opisane živali pove, kje se nahajajo Nemanič Janez, pos. Dobravice štev. 14, občina Gradac, Belo krajina.

Konja imam v oskrbi

prama, na čelu ima belo piko, na levem stegnu belo liso. Griva in rep lepa. Grivo obrnjeno na levo stran. Žig št. 80. — Lastnik naj se zglasi na Nadleski št. 6, obč. Stari trg pri Ložu.

1000 din dam onemu

ki mi sporoči, kje se nahaja konj fuks z žilom št. 3064. Oddan na Ježico. Sporoči naj na ime Strle Lojze, Kozarišče gost. Stari trg pri Rakeku.

1000 dinarjev dobi

oni ki mi sporoči, kje se nahaja fant, ki je na Kozjem vrhu prevzel kobilo fukso. Prosim da se javi. Pri prevzemu je rekel, da bo skrbel kod za svojo. Bilo je v marcu. Ali pa če ve, kje je omenjena kobila ostala. Naslov: Strle Lojze, Kozarišče gost. Stari trg pri Rakeku.

Iščem konja prama

na glavi ima zvezdo, visok 159/169, star 6 let, jezik ima na levi strani presekan. Žig 312, če ni izbrisan. — Sporočiti proti nagradi 500 din na Ivan Pakiž, Zamostec, p. Sodražica.

Kdo pogreša

dva velika, močna konja: eden pramast sirc, kriv vrat, tu pa tam belo dlako, z žigom št. 17. Drugi fuks, z belo liso na glavi, rep bolj šimlast, žig 1062. Naslov na upravo »Slov.«

Iščem vola

brez žiga, črnega, z veliko belo liso na glavi, roge ravne, eden nižji, pri napreganju piha, teža do 500 kg. Kdor ve, kje je, naj sporoči Jakobu Ogrinu, Stara Vrhnika 66, p. Vrhnika.

Iščem vola

700 kg težkega, v redu kovanega, barve temno kostanjeve, žig 318, razvit, velik in močnih prs, mera 160/200, oddan v art. vojašnico v Ljubljani. Obenem z volom je bil oddan tudi voz, zavora na prvem delu, v dobrem stanju, sledovi zel. barve, levi trakel je bil malo nalomljen in podložen z železom, na vozu so bile lojtre, kolesa so imela 7 cm široke šine. Kdor najde imenovanega vola in voz, naj to sporoči proti nagradi na naslov: Simšič Franc, Planina 132 pri Rakeku.

Sledeči konji in voli

se nahajajo pri Antonu Kralju, Plemberg, p. Stopiče: konji: 12, 13, 18, 19, 116, 122, 126, 128, 131, 138, 190, 1208, 1008, 2, 202, 217, 2722, 2863, 3116, 3230, 3265, 3818,35, 34, 344, 4, 46, 47, 415, 50, 6, 7, 75, 80, 3071, 4105, 4127, 4156, 4144, 4115, 29, 190, 4160, 1016, 179, 120, 0114, 140, 1553, 1231, 1873, 1212, 10, 2562, 231, 258, 255, 020, 274, 255, 2997, 2238, 384, 0300, 38, 4, 533, 513, 66, 65, 615, 611, 71, 75, 757, 88, 916; voli: 28, 41, 36, 33, 17, 12, 9, 6, 2, 30, XII, 43, 86; 32 brez žiga.

U najem

Parno pekarno

oddam v Ljubljani. Person, poštni predal 307.

Lokal

majhen, komforten, se takoj odda. Banka Slavija, Gajeva ulica 2.

Posestva

»REALITETA«

posestna posredovalnica v Ljubljani je samo v PREŠERNOVI ULICI 54 Nasproti glavne pošte Telefon 44 - 20

Vsako nepremičnino

v Ljubljani in njeni okolici kupimo. »Realiteta«, Prešernova ulica 54-I, nasproti glavne pošte. Telefon 44-20.

Hiše, parcele

pri prodaji ali nakupu - posreduje najhitreje in najvestneje. - Pojasnila brezplačna in brezobvezna. Zajec Andrej, realitetna pisarna, Ljubljana, Tavčarjeva 10, tel. začasno 35-64.

Trgovska hiša

zidana pred dvemi leti, na prometnem kraju, brez konkurence, s koncesijo ali brez, se ugodno proda zaradi bolezni lastnika. - Naslov v upr. »Slovenca« pod »Ttakoj« 7875.

Šivalni stroji

Šivalni stroj

dobro ohranjen kupim. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Stroj«-7907.

Šivalni stroji

»Joh. Jax« so že 60 let znani kot najboljši. Rabljeni stroji vedno na zalogi. — Ivan Jax in sin, Ljubljana, Tyrševa 36.

Pouk

Soliden pouk

Tečaji nemščine — tečaji italijanščine — Beethovnova 9/I.

Praktičen pouk

italijanščine. Hiter uspeh zajamčen. Ponudbe pod »Popoldanske ure«-7906.

Razno

Čebelarji!

Osem A—Z panjev močnih čebelnih družin, prazne panje, vse čebelarske potrebščine prodam. Gašperin, Sv. Petra nasip 17, II. nadstropje.

Hišne gobe

pregledi, nasveti glede popolne odprave in sedem različnih tozadevnih sredstev. Inž. Prezelj, Ljubljana, Wolfova 3/I. telefon 34-73.

Kožuhovino

vsa oblačila, tapecirano pohištvo, preproge i. t. d. zanesljivo varuje Mortomolj prašek in tekočina. Zahtevajte ga v drogerijah in špecerijskih trgovinah. Inž. Prezelj, Ljubljana, Wolfova 3/I., telefon 34-73.

Gassogene »Cizereli«

Pogon z lesnim ogljem. Si pustite montirati na vaš osebni ali tovorni avto, ali stabilni motor in se potem lahko vozite medtem ko se z bencinom ne morete. Generator delavnica, Tyrševa cesta 12 — Figovec.

Ali ste že naročeni na Slovenca ?

Vsak naročnik zavarovan

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Tyrševa cesta

(palača Poštni dom)

Perfektnega italijanskega korespondenta

sprejme bančni zavod v Ljubljani

Pismene ponudbe na upravo „Slovenca“ pod „Banka 7925“

✝

Dotrpel je po dolgi in mučni bolezni naš predobri in ljubljeni oče, stari oče, gospod

Franc Cerar

nadsprevodnik drž. žel. v pokoju

v sredo, dne 21. maja 1941, previden s tolažili svete vere. Na zadnji poti ga spremimo v četrtek, 22. maja, ob 5 pop. z Žal, iz kapelice sv. Krištofa na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Dunaj, dne 21. maja 1941.

Žalujoči: **Marija Grossmaier, Friderika Cerar, Lia Zinnbauer,** hčerke; **Karl in Inge,** vnuk in vnukinja, **ter ostalo sorodstvo.**

Zahvala

Za mnoge, ustmene in pismene dokaze iskrenega sočustvovanja povodom smrti naše ljubljene žene, mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

Marije Ramovž roj. Kmetič

žene trgovca in gostilničarja

se tem potom vsem najlepše zahvaljujemo. — Posebno se zahvaljujemo gg. zdravnikoma, čč. duhovščini, pevcem za v srce segajoče žalostinke, gasilski četi iz Stožic za častno spremstvo, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so drago pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni poslednji poti.

Sv. maša zadušnica bo darovana v petek, 23. maja 1941, ob 8 zjutraj v farni cerkvi na Ježici.

Stožice, dne 21. maja 1941. **Žalujoči ostali.**

✝

Strti neizmerne žalosti javljamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je v najlepši življenjski dobi, v starosti 37 let, po kratki in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, za vedno zapustila naša dobra žena, mati, hči in sestra, gospa

Angela Gričar roj. Pocajt

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, na praznik Vnebohoda, ob 4 pop. izpred hiše žalosti v Dol. Podborštu pri Trebnjem na podružnično pokopališče k Sv. Marjeti.

Prosimo tihega sožalja.

Dol. Podboršt pri Trebnjem, dne 20. maja 1941.

Žalujoči mož *Franc;* otroci: *Adolf, Danica, Franci, Ivo* in *Slavko* ter ostalo sorodstvo

Umrl nam je naš ljubljeni in dobri soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Mirko Košir

avtoprevoznik

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 23. maja 1941, ob štirih popoldne z Žal — kapelica sv. Jakoba — na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Podpreska, Loški potok, dne 21. maja 1941.

Žalujoči:

Marija, soproga; **Mirko, Venčeslav,** sinova in rodbine: **Turk, Košir, Kordiš, Pajnič.**

Brez posebnega obvestila.

Dotrpela je naša dobra žena, skrbna mati, stara mati, tašča itd., gospa

Marjeta Lokar roj. Štrbenc

soproga nadučitelja v pokoju

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 22. maja ob pol 5 popoldne izpred mrtvašnice Spl. bolnišnice na Zaloški c. na pokopališče v Štepanji vasi.

Sv. maša zadušnica bo v četrtek, dne 29. maja 1941, ob pol 7 v cerkvi pri Božjem grobu v Štepanji vasi.

Ljubljana, dne 20. maja 1941.

Žalujoči: **Ivan,** soprog; **Janko, Anton, France,** sinovi; **Gizela** om. **Žen, Zora** om. **Čerček,** hčeri — in ostalo sorodstvo.

Za tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič